Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 12 (8502). • 17 январь, 1985 йил • ПАЙШАНБА • Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVII съезди ва Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги шарафига

СИФАТ ВА САМАРАДОРЛИК — БОШ МЕЗОН БЎЛСИН!

ДЎСТОНА СУҲБАТ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев республикада меҳмон бўлиб турган Македония Коммунистлар Союзи Скопле шаҳар комитетининг раиси Петар Караянов бошчилигидаги шу шаҳар комитетининг делегациясини 16 январь куни қабул қилди.

Бўлиб ўтган дўстона суҳбат чоғида меҳмонлар партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумларининг қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ К. У. Черненконинг нутқларида баён этилган йўл-йўриқлар ва тавсияларни амалга оширишга республика меҳнаткашларини сафарбар этиш соҳасида Ўзбекистон партия ташкилоти олиб бораётган ишлар билан таништирилди.

Суҳбатда Ўзбекистон ССР Олий Советига ва халқ депутатлари маҳаллий советларига ўтказиладиган сайловга тайёргарлик туфайли меҳнат коллективларида меҳнат ғайрати ва сиёсий активлик жўш урганлиги уқтириб ўтилди. Ишчилар, колхозчилар, халқ зиёлилари ишлаб чиқаришни янада интенсивлаш, шу йил ва умуман беш йиллик топшириқларини муваффақиятли адо этиш вазифаларини ҳал қилишга ўз куч-ғайратларини сарфлаб, КПСС XXVII съездини янги-янги ютуқлар билан кутиб олишга ҳозирлик кўраётганликлари таъкидланди.

И. Б. Усмонхўжаев бирodарлашган шаҳарлар — Скопле билан Тошкент ўртасидаги дўстона алоқалар бундан буён ҳам мустаҳкамланиб ривожланаберади, Совет Иттифоқи билан Югославия халқларининг гитлерчилар фашизмига қарши биргаликда олиб борган курашида тобланган қардошлиги ҳар иккала мамлакат меҳнаткашлари учун янги самарали натижалар бериб, планетада тинчликни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади, деб ишонч билдирди.

Петар Караянов Ўзбекистон диёрида кўрсатилган меҳмондўстлик учун делегация аъзолари номидан самимий миннатдорчилик билдирди. У Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига Македония коммунистлар союзи Марказий Комитетининг Раиси Милан Панчевский номидан Ўзбекистон меҳнаткашларига КПСС XXVI съезди қарорларини бажаришда янги муваффақиятлар тилаб йўллаган табрикномасини топширди.

Суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Ҳ. Абдуллаева иштирок этди.

Македония делегациясининг аъзолари В. И. Ленин ҳайкали пойига гуллар ва парадлар хиёбонидаги номаълум солдат қабрига гулчамбар қўйдилар. Меҳмонлар В. И. Ленин марказий музейининг Тошкент филиалини бориб кўрдилар, Ўзбекистон пойтахтининг диққатга сазовор жойларини, шаҳардаги янги қурилиш районларини кўздан кечирдилар.

«СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасида дўстона учрашув бўлди. Меҳмонлар корхона партия комитетида машинасозлар орасида ғоявий-тарбиявий ишлар қандай ташкил этилганлиги билан қизиқдилар. Тошкент шаҳар партия комитетида делегация аъзолари Тошкентни иқтисодий ва социал ривожлантириш вазифаларини ҳал этиш юзасидан шаҳар партия ташкилоти олиб бораётган ишлар билан таништирилди. Делегация чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамиятида бўлиб, жамият активлари билан суҳбатлашди. **(ЎзТАГ).**

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ 2 МИЛЛИОН 400 МИНГ ТОННА УЧУН

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ЮК ТАШИШ АВТОМОБИЛЬ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТРЕСТИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ 1985 ЙИЛГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини ҳаётга тадбиқ эта бориб, транспортдан фойдаланишнинг самарали йўлларини изчил излаб, техник-иқтисодий ва молиявий кўрсаткичларини ошириш резервларини аниқлаган ҳолда автотрест коллективи 1985 йилда зиммасига қуйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қилади:

Юк ташиш йиллик плани муддатидан илгари — 29 декабрда бажарилади ва пландан ташқари 300 минг тонна халқ хўжалик юклари ташиб берилади.

Ўн биринчи беш йиллик плани 12 декабргача бажарилади ва пландан ташқари 2 миллион 400 минг тонна юк ташилади.

Тежалган ёнилғи ҳисобига икки кун меҳнат қилинади ва пландан ташқари юкларнинг барчаси тежалган ёнилғи ҳисобига ташилади.

Юк ташиш ҳажми 3,3 процентга оширилади, транспорт иши ҳажми ўсишининг 60 проценти меҳнат унумдорлиги ҳисобига таъминланади.

Меҳнат унумдорлигини пландан ташқари 1 процент оширилиши ва юк ташиш таннархининг 0,5 процент арзонлашиши таъминланади.

Ёнилғи-энергетика ва моддий ресурсларни тежаш режимини кучайтириш эвазига белгиланган топшириқдагига қўшимча 300 тонна ёнилғи, 120 комплект автошина, 100 минг киловатт-соат электр энергияси, 80 минг сўмлик эҳтиёт қисмлар ва материаллар тежалади.

Янги техника бўйича 54 та тадбир, 225 та рационализаторлик таклифлари ишлаб чиқаришга жорий этилиб, 150 минг сўмлик иқтисодий самара кўрилади.

18 тоннадан 32 тоннагача юк кўтарадиган 20 та автопоезд ишга туширилади.

160 та янги рационал маршрутлар излаб топилади ва йўлга қўйилади. Ана шу асосда автомобилларнинг юксиз юриши 3,2 миллион километрга камайтирилади.

Меҳнатни ташкил этиш ва уни рағбатлантиришнинг бригада формасини такомиллаштира бориб, хўжалик асосида ишловчи ҳамда меҳнат иштироки коэффициентига қараб пировард натижага кўра ҳақ олувчи бригадалар сони 160 тага етказилади.

Бригада методи асосида жами юкларнинг 60 проценти ташиб берилади.

Ёрдамчи чорвачилик хўжаликларининг янада ривожланиши таъминланади, чорва туёғи 1000 тага етказилади. 85 тонна гўшт, 68 тонна сут реализация қилинади.

Социалистик мажбуриятлар меҳнат коллективлари йиғилишларида муҳокама этилиб, қабул қилинган.

Областдаги барча сайлов участкаларида сайловга тайёргарлик ишлари қизғин паллага кирди. Суратларда: (чапда) Тошкент районидаги С. М. Киров номли 9-мактабда жойлашган 11-сайлов участкаси агитпункти мудирининг ўринбосари Раҳимжон Сулаймонов (ўртада) агитаторлар билан суҳбат ўтказмоқда; Куйбишев районидаги 5-сайлов участкасининг илғор агитаторлари Н. Нагирова, Д. Зокирова, Н. Ортиқова, М. Азимова, Т. Гончаровалар сайловчилар ҳузурига йўл олмоқдалар.

А. Абалян фотолари.

ЁШЛАР ҒОЛИБ

ОҚҚЎРҒОН районидаги Навоий номли колхозда чорвачиликни хўжалик комсомол-ёшлари ўз оталиқларига олдилар. Айни кунларда колхоз чорвачилик фермасида 35 комсомол ёш фидокорона меҳнат қилиб, мўл чорвачилик маҳсулотлари етиштиришмоқда.

Ана шундай ёш коммунистлардан бири сут соғувчи Қутбиниса Эшдавлатовадир. У 1984 йилда қарамоғидаги 30 бош соғин сигирдан 120 тонна сут соғиб олиб, социалистик мажбуриятини 20 декабрдаёқ уддалади. Ҳар бош соғин сигирдан 4 минг килограммдан ошириб сут соғиб олди. Бу хўжаликда энг юқори кўрсаткичлардан биридир.

Мусобақа ғолиби ҳозирги қиш кунларида ҳам сигирлардан 10—12 килограммдан сут соғиб олишга эришмоқда. Бузоқбоқарлар ўртасидаги беллашувда комсомол Кимё Жонибекова пешқадамликни қўлдан бермаётир. Ҳозир унинг қарамоғидаги бузоқлар дуркун ўсмоқда.

А. МУСТАФОЕВ.

В. И. ЛЕНИННИНГ ҚАРИНДОШЛАРИГА ЁЗГАН ХАТЛАРИ

В. И. Ленин ёзма мероси орасида унинг қариндошларига ёзган хатлари алоҳида ўринни эгаллайди. Бу хатлар доҳий тўла асарлари тўпламининг сўнгги, тугалловчи томини ташкил этиб, унга салкам 300 та ҳужжат киритилган. «Владимир Ильич Лениннинг қариндошларига ёзган хатлари» тўплами босмадан чиқди, бу тўплам учун сургун ва муҳожирликдан (1897—1916 йиллар) яқин кишиларига ёзилган баъзи жуда характерли хатларгина танлаб олинди.

Бу — социалистик революция йўлбошчиси, жаҳонда биринчи ишчи ва деҳқонлар давлати бошлиғи таржиман ҳолининг кичик бир қисмигина бўлиб қолмай, шу билан бирга партиямиз тарихининг бир қисми ҳамдир. В. И. Лениннинг китобга киритилган 65 та хатида энг инсонпарвар кишининг кўп қиррали образи ниҳоятда зўр куч билан кўрсатилган, ўша пайтдаги сиёсий ҳаёт ва курашнинг барча энг ўткир, ғоят муҳим масалалари хусусидаги фикр-мулоҳазалари баён этилган.

Владимир Ильич Лениннинг қариндошларига ёзган хатлари Сиёсий адабиёт нашриётида учинчи марта босиб чиқарилди.

(ТАСС).

БЎКА РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Бўка район партия комитетининг бўлиб ўтган пленумида ташкилий масала кўрилди.

Пленум Т. Исломовни раҳбарликни таъминлай олмаганлиги учун район партия комитетининг биринчи секретари ва бюроси аъзоси вазифаларидан озод қилди.

Пленум илгари Чиноз район партия комитетининг биринчи секретари бўлиб ишлаб келган К. Б. Мамедовни район партия комитетининг составига киритди ва бюро аъзоси ҳамда район партия комитетининг биринчи секретари қилиб сайлади.

Пленумда Тошкент область партия комитетининг иккинчи секретари С. М. Нестеренко нутқ сўзлади.

ИККИ КУН ИШЛАШГА ЕТАДИ

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номидаги Тошкент тикувчилик бирлашмасининг новатори Карима Бозорбоева эркаклар костюмини бичишнинг оригинал схемасини ишлаб чиқди. Бу янгиликнинг жорий этилиши ҳар йили 900 квадрат метр газламани тежаш имконини беради.

Бирлашма коллективи хомашё, материал ва ёқилғи энергетика ресурсларидан самарали фойдаланиш бутуниттифоқ кўригининг актив қатнашчисидир. Бу ердаги ҳар бир цехда махсус комиссиялар ташкил этилган. Уларнинг вазифаси тикувчилар халқ мулкини қандай тежаётганликларини текширишдан, айни вақтда эса ҳар бир иш жойида тежамкорлик янги резервларини қидириб топишдан иборат. Ўтган йили корхонада ишлаб чиқариш технологиясига элликтадан кўпроқ тузатиш киритилди.

Тошкентлик тикувчилар бу йил 26 минг квадрат метр газлама тежаб қолишни мўлжаллаб қўйдилар. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига кўра корхона тежалган хомашё ҳисобига икки кун тўлиқ ишлаши учун шунча миқдордаги газлама бемалол етади.

(ЎзТАГ).

24 ФЕВРАЛЬ — Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советларга сайловлар КУНИ

ЮКСАК ИШОНЧ

Ўзбекистонда Ўзбекистон ССР Олий Совети ва халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайловга тайёргарлик кенгайиб бормоқда. Сайловолди йиғилишларининг қатнашчилари депутатликка ўз номзодларини кўрсатмоқдалар, сайлов кунида халқнинг энг яхши ўғил ва қизлари учун овоз беришга тайёр эканликларини айтмоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия комиссиясининг раиси **Раҳматулла Ҳамидуллаевич Абдуллаев** 205-Пахтакор сайлов округидан, Ўзбекистон ССР монтаж ва махсус қурилиш ишлари министри **Пўлат Нўъмонов** 208-Темир йўл сайлов округидан, Тошкент олий партия мактабининг ректори **Мирзағани Искандаров** 384-Телпакчинор сайлов округидан республика давлат ҳокимияти Олий органи депутатлигига номзод қилиб кўрсатилдилар.

(ЎзТАГ).

* * *

ХАЛҚ депутатлари Тошкент область Совети депутатлигига номзодларни кўрсатиш давом этмоқда.

Ангрендаги «Резинотехника» заводининг тикувчи-тайёрловчиси **Мавлуда Йўлдошевна Ҳасанова** 46-Энергетика сайлов округидан, Олмалиқ шаҳар бирлашган болалар касалхонасининг участка врач-педиатри **Равшаной Маҳамадалиевна Икромова** 14-Горький сайлов округидан, Калинин районидаги Свердлов номли совхоз ишчиси **Зарифа Одилова** 239-Ўртаовул сайлов округидан, Оққўрғондаги Ломоносов номли 11-ўрта мактаб ўқитувчиси **Валентина Гавриловна Лемешкина** 127-Ломоносов сайлов округидан, область социал таъминот бўлими мудири **Сайёра Асатовна Раҳматхўжаева** 49-Оҳангарон шаҳри Строитель сайлов округидан, Ангрен керамика комбинатининг ишчиси **Ойгул Абдурауповна Абдурасулова** 25-Темирйўл сайлов округидан депутатликка номзод қилиб кўрсатилдилар.

ИСТИҚБОЛЛИ НАВЛАР КЎРИГИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг «Агросаноат комплекси» павильонида «Ғўза ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларининг районлаштирилган ва истиқболли навлари» деб номланган кўрик кўргазма намойиш этилмоқда. Экспозициядаги диаграмма, экспонат ва фотосуратларда республикамиз илмий-текшириш институтларининг янги навлар яратиш борасида олиб бораётган ишлари ҳақида ҳикоя қилинади.

Кўргазма Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ўсимликлар экспериментал биологияси институти селекциячи олимлари томонидан яратилган янги ва истиқболли ғўза навларининг намойиши билан бошланади. Бу ерда «Тошкент-6», «АН-Ўзбекистон-3» «Самарқанд-3», «Оқ олтин», «Фарҳод», «Октябрь-60», «АН-407», «АН-Боёвут-2» каби навлар билан яқиндан танишиш мумкин.

Ленин ва Халқлар дўстлиги орденли Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-текшириш институти томонидан ташкил этилган бўлим нафақат мутахассисларни, балки оддий томошабинларни ҳам ўзига жалб этиши табиий. Бу институт олимлари томонидан ўн биринчи беш йилликнинг тўрт йилида 21 янги агроусул ишлаб чиқилди. Ана шу агроусулларни ишлаб чиқаришга жорий этиш натижасида 114 миллион сўмликдан зиёд иқтисодий самара олинди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ КЎРГАЗМАСИДА

Г. С. Зайцев номидаги Бутуниттифоқ ғўза селекцияси ва уруғчилиги илмий-тадқиқот институти ташкил этган бўлим ҳам серҳосил пахта навларига бой. «С-4727», «Қизил-Ровот», «Чимбой-3010». «Уйчи-7», «С-2606» ва «С-6037» навлари ҳозирга қадар республикамизнинг кўпгина хўжаликларида экилиб, мўл ҳосил олиб келинмоқда. Кўргазмадан келгусида кенг майдонларга экишга мўлжалланган истиқболли «С-4880», «С-6039», «Қарши-5» ва бошқа навлар ҳам жой олган. Шунингдек, бу ерда Р. Р. Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида яратилган мевали дарахтларнинг янги навлари ҳам намойиш қилинмоқда. Бирлашмада сўнгги йилларда яратилган олманинг «Нафис», «Вайсеп», нокнинг «Кузги қизил нашвати», «Кузги оқ нашвати», «Қишки нашвати», анорнинг «Аччиқ дона», «Қизил анор», узумнинг «Кишмиш Хишрай», «Нимранг» ҳамда беҳи, олхўри, лимон меваларининг янги навларидан ҳозирги кунда мўл ҳосил олинмоқда. Бирлашмада йўқолиб кетган мева навларини қайта тиклаш борасида ҳам кенг кўламда иш олиб борилмоқда.

Томошабинлар эътиборини жалб қилаётган яна бир бўлимда Ўзбекистон дон институтининг олимлари ҳамда шоликор селекциячилари яратган бошоқли дон экинларининг янги навлари, Ўзбекистон шароитларида кенг кўламда жорий этиш учун тавсия этилаётган озуқа экинларининг турлари жой олган.

Булардан ташқари, кўргазмада республикамиз олимлари ва конструкторларининг қишлоқ хўжалик машиналари яратиш борасида эришаётган муваффақиятлари ҳам кенг ёритилган.

А. ҲАКИМОВ.

ЎЗБЕКИСТОНЛИК МЕЛИОРАТОРЛАР ҲИССАСИ

РЕСПУБЛИКАМИЗ мелиораторларининг вакиллари Россия Федерациясининг ноқоратупроқ зонасидаги қатор областларда янги ерларни ўзлаштириш, қишлоқларни ободонлаштириш юзасидан бошланган умумхалқ курашида фаол қатнашмоқдалар. Улар ўзларининг интернационал бурчларини шараф билан бажаришяпти. Асрлар давомида ботқоқликлардан иборат бўлган ерларни қишлоқ хўжалик оборотига киритишга тобора кўпроқ ҳисса қўшмоқдалар. Биргина Владимир областида катта ҳажмдаги бунёдкорлик ишларини амалга оширишди.

— Ҳозир Владимир области қишлоқ районларида янги ерларни ўзлаштириш билан мамлакатимизнинг турли республикаларидан келган мелиораторлар шуғулланишяпти, — дейди «Узвладимирмелиоводстрой» трести бошқарувчиси Пўлат Муродович Муродов. — Улар сафида ўзбекистонлик бинокорлар ҳам бор. Минг нафардан ортиқ ирригаторлар, мелиораторлар, механизаторлар, бошқа хил касб эгаси бўлган бунёдкорларимиз биргина ўтган йили 3,5 миллион сўмлик капитал маблағ ўзлаштиришди. Умуман бажарилган бунёдкорлик ишлари ҳажми эса салкам 10 миллион сўмни ташкил этди.

Владимирлик ўзбек қурувчиларнинг умуман ўн биринчи беш йилликнинг тўртинчи йилидаги меҳнат натижалари чакки бўлмади. Коллектив зиммасидаги вазифани муваффақиятли уддалаш учун бир тан, бир жон бўлиб меҳнат қўйнида жавлон урди. Ўзининг бой тажрибасини, маҳоратини, билимини аямай сарфлади. Мавжуд машина-механизмлардан унумли фойдаланишга астойдил ҳаракат қилди. Шунинг учун ҳам кенг миқёсдаги ишларни бажаришга муваффақ бўлди.

Владимир областида 4,8 минг гектар майдондаги ерларнинг захи қочирилди. Суғориш учун тайёрланган экин майдонлари 4 минг гектарни ташкил этди. 10 минг гектар ерда тупроқни маданийлаштириш ишлари амалга оширилди.

М. МАҲМУДОВ.

СЎНГГИ СОАТДА

● ХАНОЙ

Халқ ҳокимияти йиллари мобайнида Вьетнам жанубининг меҳнаткашлари экономикани ривожлантиришда, маданий қурилишда, социалистик ўзгартишларни амалга оширишда зўр муваффақиятларга эришдилар, деди ВКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВСР Давлат Кенгашининг Раиси Чионг Тинь жанубдаги Нгиабинь вилояти партия-хўжалик активининг йиғилишида сўзлаган нутқида. Ҳозирги вақтда ВКП V съездининг жанубда социалистик ўзгартишларни шу беш йилликда асосан ниҳоясига етказишни кўзда тутувчи қарорларни амалга ошириш барча коммунистларнинг, халқ ҳокимияти органларининг бош вазифасидир.

● БАЙРУТ

Ливан ватанпарварлари мамлакатнинг жанубий районларида Исроил босқинчиларига сезиларли зарбалар бермоқдалар. Партизанлар Тир шаҳри районида қўйган икки мина портлаши натижасида босқинчилардан икки киши ўлдирилди ва етти киши ярадор қилинди. Қаршилик кучлари ҳаракат қилаётган районга келтирилган Исроилнинг жазо бўлинмалари тинтув ўтказиб одамларни сўроқ қилдилар, аҳоли ўртасида бир қанча киши қамоққа олинди. Йўлларда соқчилик қилиш кучайтирилди, текшириб ўтказиш пунктлари кўпайтирилди.

● МЕХИКО

Мексика конгресси депутатлар палатасининг ташқи ишлар комиссияси Мексика билан Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши ўртасида савдо-иқтисодий муносабатларни кенгайтириш ҳамда мустаҳкамлашни ёқлаб фикр билдирди. Комиссиянинг мамлакат ташқи сиёсати тўғрисида бу ерда тарқатилган докладида Мексика билан Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ўртасида иқтисодий алоқалар ва савдо-сотиқ алоқаларини янада ривожлантириш учун катта имкониятлар мавжуд эканлиги уқтириб ўтилади. Жумладан, деб таъкидланади докладда, саноат ва қишлоқ хўжалигининг бир қанча тармоқларида, молия, фан ва техника соҳаларида ҳамкорликни чуқурлаштириш катта имкониятлари мавжуд.

● ДЕҲЛИ

Бош министр Р. Ганди бошчилигидаги Ҳиндистон ҳукумати тинчлик, республиканинг суверенитети ва территориал бутунлигини ҳимоя қилиш сиёсатини ўтказиш учун халқ мандатини олди, деди Деҳли шаҳрининг ҳокими М. С. Сатхи бу ерда «Ялпи сайлов якунлари ва мамлакат олдида турган муҳим вазифалар» мавзунда ўтказилган семинарда. Бинобарин Ҳиндистон шу йўлдан бораверади, деб таъкидлади у. Империалистик доиралар, деб уқтирди ўз навбатида таниқли жамоат арбоби Н. П. Гупта, ўзларининг қўпорувчилик режаларидан воз кечганлари йўқ. Улар иқтисодий алоқалардан, маориф, маданият соҳасидаги ва ёрдам бериш тўғрисидаги мавжуд программалардан ўз мақсадлари йўлида фойдаланишга уринмоқдалар.

(ТАСС, 16 январь).

СЎНГГИ СОАТДА

ХАЛҚ КОНТРОЛИ САҲИФАСИ № 1 (273)

ҲАР БИР ТЕКШИРУВ НАФ КЕЛТИРСИН

ЯНГИ ЙИЛНИНГ дастлабки ҳафталари ўтиб бормоқда. Ҳамма ерда ўтган йил якунлари таҳлил этилиб, янги вазифалар белгилаб олинмоқда. Йил якунларидан халқ назоратчиларининг кўнгли тўлдими? Жамоатчи мухбиримиз Ҳабиба Шерованинг бу саволига Чиноз район халқ контроли комитети раиси Т. Э. Йўлдошев қуйидагича жавоб берди:

Республикамиз юбилейи йилида кўпгина меҳнат коллективлари ўз орзу-ниятларига эришдилар. Қишлоқ хўжалиги маҳсулоти ишлаб чиқариш анча кўпайди. Чинозликлар ўтган йили давлатга 30 минг 352 тонна «оқ олтин» сотдилар. Ҳосилдорлик қарийб 34 центнерга етди. Гўшт, сут, тухум тайёрлаш планлари ҳам муваффақиятли бажарилди.

Эришилган ютуқларда халқ назоратчиларининг ҳам муносиб улуши борлигидан фахрланамиз. Улар октябрь ойида халқ назоратчиларининг Москвада бўлиб ўтган Бутуниттифоқ кенгаши талаблари, ўртоқ К. У. Черненконинг кенгашда сўзлаган нутқида олға сурилган вазифалар асосида ўз фаолиятларини яна ҳам кучайтирдилар. Давлат ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, иқтисодий тежамкорлик режимини кучайтириш, топширилган иш учун кишиларда масъулият ҳиссини ошириш бўйича қатор тадбирларни кўрдилар.

Ўтган йили район халқ контроли комитети жамоатчилар билан ҳамкорликда турли соҳалар бўйлаб 130 дан ортиқ рейд ва текширув ўтказди. Уларнинг 20 таси оммавий бўлди. Текширув натижалари халқ контроли комитети мажлисларида кўриб чиқилди, илғор тажрибаларни оммалаштириш, нуқсонларни тугатиш юзасидан зарур чоралар кўрилди.

Айниқса, тежамкорлик режимини кучайтириш бўйича ўтказилган рейдлар яхши самара берди. Текширув натижалари бўйича белгиланган тадбирлар меҳнат коллективларига 200 минг киловатт-соат электр энергияси, 300 тонна шартли ёқилғи, 15 тонна нефть маҳсулотларини иқтисод қилишга ёрдам берди. Бу йил ҳам тежамкорлик ҳаракати кенг қулоч ёймоқда. Кўпгина коллективлар тежалган хомашё ва материаллар ҳисобига йил давомида 2—3 кун ишлаб беришга қарор қилганлар.

Назоратчилар текширув пайтида яхши ишларни кўриб қувонишса, камчиликларни кўриб ранжишади. Ўз вазифасига масъулиятсизлик билан қараётган кишиларга нисбатан жазо чораларини кўришга мажбур бўлишади. Район халқ контроли комитети Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми талаблари асо-

ТАҲЛИЛ ВА ТАКЛИФ

сида кейинги пайтда давлат планларини бажаришда сусткашлик қилаётган раҳбар ходимларнинг шахсий масъулиятини ошириш масаласини кескинроқ муҳокама қилмоқда. Рейд натижалари бўйича кейинги пайтда 120 дан ортиқ мансабдор шахс жазоланди. 28 раҳбар ходимга пул начёти ёзилди. 5 нафар раҳбар эса лавозимидан четлатилди.

Шунга қарамай, план интизомини бузаётган, топшириқларни бажармаётган ташкилотлар ҳамон учраб турибди. Айниқса, қурилиш ташкилотлари планларни кўпроқ барбод қилмоқда. Улар юбилей йили топшириқларини ҳам бажара олмадилар. Қум-шағал карьери, «Олмазор» совхоз-заводи эса реализация планини уддалай олмади. Бинокорлик материаллари ва конструкциялари комбинати тайёрлаётган маҳсулотлар сифати талабга жавоб бермаяпти. Ўтган йилнинг иккинчи ярмида комбинатнинг 9 минг сўмлик маҳсулоти брак қилинди. Қурилишларга сифатсиз маҳсулот юборганлиги учун комбинатга 15 минг сўм жарима солинди. Шундай жарима «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмасининг Пахта посёлкасидаги филиалига ҳам солинди. Филиал вагонларни узоқ вақт беҳуда ушлаб қолган эди.

Жамоатчиларимиз ишлаб чиқариш билан бирга медицина, маданий-маиший, савдо хизмати сифатини ҳам қаттиқ назорат остига олганлар. Оммавий текширувларнинг бири савдо тармоқларида ўтказилди. Рейд давомида биргина «Олмазор» ишчилар кооперациясига қарашли магазинларда жами 3,5 минг сўмлик камёб моллар яширинча сотилаётганлиги аниқланди. Ножўя ишлари учун Ц. Ким, М. Зияева каби магазин мудирлари қаттиқ жазоландилар.

Ҳозирги кунда назоратчиларимиз чорва қишловини намунали ўтказиш чораларини кўрмоқдалар. Сут-товар фермалари бўйлаб рейдлар ўтказмоқдамиз. Текширувлар давомида «Чиноз» наслчилик совхоз техникуми, Охунбобоев номли колхозда чорвадорлар иши намунали йўлга қўйилганлиги, «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги», «Москва» колхозларида эса чорва қишловига суст тайёргарлик кўрилганлиги маълум бўлди. Раҳбарларга бу камчиликлар кўрсатилди. Озуқадан оқилона фойдаланиш, интизомни мустаҳкамлаш, сигирларни вақтида соғиш устидан назоратни кучайтириш бўйича тавсиялар берилди.

Биз текширувларнинг хўжакўрсин учун ўтказилишига қаршимиз. Ҳар бир рейд ва текширув коллективга оз бўлсада фойда берсин. Шунда назоратчиларнинг ҳам, халқ контроли группаларининг ҳам обрўси ошади, одамлар уларга чин дилдан ишонади.

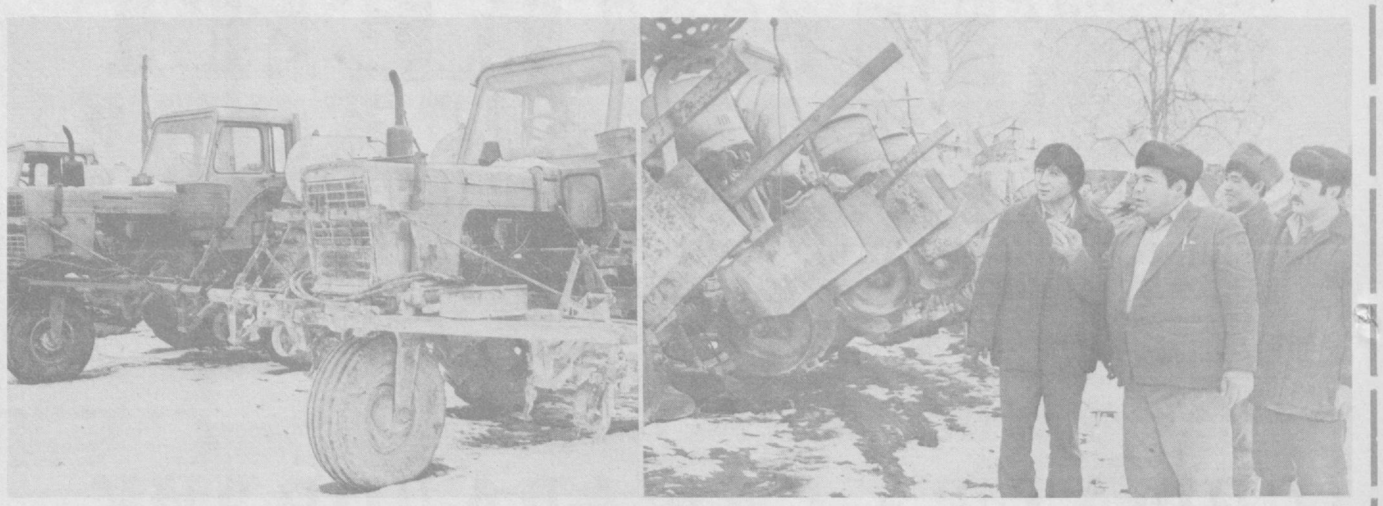

Оққўрғон районидаги С. Сегизбоев номли совхоз марказий ремонт устахонасида ҳозир ишлар қизғин боряпти. 60 та экиш сеялкаси, 14 та чизель, 140 жуфт барона ва 45 та трактор янги мавсумга тайёрланмоқда. Халқ контроли группаси аъзолари навбатдаги рейдда ремонт сифати билан қизиқдилар. Улар қўлдан чиққан агрегатларни бирма-бир кўздан кечириб, кам-кўстларни шу ернинг ўзида бартараф этишда кўмаклашдилар. Суратда: назоратчилардан звено бошлиғи Т. Холматов (чапдан), бош инженер Р. Элбаев, звено бошлиқлари Қ. Худойбердиев ва П. Жилков ремонт сифатини текширмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

ОБЛАСТЬ ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

БУЮРТМАЧИЛАР ТОЛА КУТЯПТИ

«Ташзаготхлопкопром» ишлаб чиқариш бирлашмаси корхоналарида ўтган йилнинг ўн бир ойлик техник-иқтисодий кўрсаткичлари бажарилмади. Ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш плани ҳам, маҳсулотни реализация қилиш плани ҳам барбод этилди. 10 та корхона меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича белгиланган топшириқни бажармади. Ўртача тола олиш миқдори ҳам мўлжалдагидан қарийб уч процентга камайиб кетди. Устига сифатсиз тола учун пахта заводларига буюртмачилардан 67 та рекламация келди. Бундан бирлашма 15 миллион сўмлик зарар кўрди. Декабрь ойида ҳам аҳвол ўзгармади.

Янги ҳосилни қайта ишлаш бўйича маълум ютуқлар қўлга киритилган бўлсада, аммо эски нуқсонлар ҳамон такрорланмоқда. Октябрь ойида буюртмачиларга 255 тонна, ноябрь ойида эса 1694 тонна тола кам етказиб берилди. Технологик интизомнинг бузилиши, пахтани қабул қилишда сифат кўрсаткичлари нотўғри белгиланганлиги учун ҳам толанинг каттагина қисми паст сортларга қабул қилинаяпти. Айниқса бу ҳол Янгийўл, Қорасув пахта заводларида тез-тез учраб турипти. Тола сортининг пасайиши натижасида 4 та корхона 220 минг сўмлик зарар кўрди.

Мавжуд 11 та пахта заводидан 9 таси уруғлик чигит олиш планини бажаролмаяпти. Улар планга нисбатан 1250 тонна уруғликни кам етказиб берди. Бирлашма раҳбарлари бундай ҳол билан келишиб келаётганликлари кишини ажаблантиради. Назоратнинг йўқлиги учун ҳам қайта ишланган ҳосилда тўртинчи сортли пахта миқдори кўпайиб бормоқда. Кўпгина заводларда қуриш-тозалаш цехлари тўла қувват билан ишламаяпти. Бу ҳам тола сортининг пасайишига олиб келмоқда.

Айрим пахта заводларида ҳўл пахтани тезроқ қуритиб қайта ишлашга эътиборсизлик билан қаралмоқда. Бундай ҳолни Чиноз пахта заводи ҳузуридаги тайёрлов пунктида кўриш мумкин. Бу ерда 5 минг тоннадан кўпроқ нам пахта сақланаяпти. Ўзбекистон, Қорасув пахта заводларида ҳам нам тортган пахталар оз эмас.

Область халқ контроли комитети мажлисида бошқа камчиликлар ҳам тилга олиб ўтилди. Пахта толаси ишлаб чиқариш ва буюртмачиларга етказиб бериш планини барбод этганлиги, хомашё исроф бўлганлиги, ҳосилни сақлаш ва қайта ишлаш устидан назоратни бўшаштириб юборганлиги учун бирлашма бошлиғи Ҳ. Қосимовга ҳайфсан эълон қилинди.

ТЕЖАЛГАНИ СОЧИЛДИ

«Узбекшахтострой» тресги бўлинмаларида тежалган тахта, цемент ва бошқа хил қурилиш материаллари ҳисобига камоматни қоплаб юборишдек нотўғри йўл тутилмоқда. Ўтган йили сентябрь ойида пардозлаш бошқармаси прораблари Ларионова ва Халах кўплаб миқдорда линолиум, мих ва бошқа хил материалларни тежамай ишлатиб юборишди. Ой охирида ҳисоб бериш пайтида салкам 300 сўмлик материал кам чиқди. Шундан кейин тежалган бинокорлик материаллари ҳисобига бу маблағни қоплашга қарор қилинди.

95-кўчма механизациялашган колонна прорабларидан Тўхтаров бир ойда 74 квадрат метр опалубка шчитларини талон-тарож қилиб юборди. Прораб Хон эса 16,5 куб метр бетонни ортиқча исроф қилди. Кўчма механизациялашган колонна раҳбарларининг ҳотамтойлиги билан исрофгарлар жазодан четда қолишди. Талон-тарож бўлган тахта ва бетон илгари иқтисод қилинган материаллар ҳисобига ёпиб юборилди.

Трестнинг бошқа бўлинмаларида ҳам шунга ўхшаш кўзбўямачиликлар тез-тез учраб турипти. Ўтган йили 1176 ўринли мактабда бир ойда 34 минг сўмлик иш бажарилди, деб ҳисоб берилди. Кейин ҳисоб-китоб қилишса салкам 3 минг сўмлик иш ошириб ёзилган экан. 1-қурилиш-монтаж бошқармасида эса ўн ой давомида бош пудрат бўйича 5563 минг сўмлик маблағ ўзлаштирилиши лозим эди. Лекин бошқармада иш суст ташкил этилганлиги учун планлар 94 процентда қолиб кетди. Бошқарма раҳбарлари ҳар бир объектга уч-тўрт нафар қоровул қўйишган. Штат интизоми бузилган ҳолда 14 қоровул сақланмоқда. Ўтган йили уларга салкам 10 минг сўм иш ҳақи тўланди.

Область халқ контроли комитети мажлисида трест бошқарувчиси Э. В. Калустьянга ишдаги камчиликлар кўрсатилди. У мазкур текширув якунлари трест советида муҳокама қилиниб, нуқсонларни тугатиш юзасидан конкрет тадбирлар кўрилади, деб ваъда берди. Бинокорлик материалларини сақлаш ва уларни тўғри ҳисобдан чиқариш бўйича белгиланган қонун-қоидага амал қилмаётган пардозлаш бошқармаси бошлиғи Е. А. Муравицкий, 1-қурилиш-монтаж бошқармаси бош инженери В. Н. Цехоцкийга виговор эълон қилиниб, бир ойлик маошлари ҳажмида пул начёти солинди. Камчиликка йўл қўйган бошқа бўлинма раҳбарларига ҳам шундай жазолар берилди.

ИШЧИЛАР ҲАСРАТИ

Ўрта Чирчиқ районидаги тикувчилик фабрикаси ишчиларидан тушган шикоят хатларидан бирида корхона директори С. Холиқов ва бош инженер К. Алимов ишлаб чиқариш билан мутлақо шуғулланмай қўйганликлари, маънавий жиҳатдан эскирган ва бузуқ машиналарни янгилаш устида ҳеч ким бош қотирмаётганлиги, иш ва турмуш шароити ёмонлиги рўй-рост очиб ташланган эди. Текширув пайтида хатда келтирилган фактлар тўлалигича тасдиқланди. Ҳозирги пайтда машиналарнинг 25 процентдан кўпроғи эскириб кетган. Маҳсулотларнинг асосий қисми учинчи ўн кунликда ишлаб чиқарилмоқда. Штурмчилик натижасида буюмлар сифати ёмонлашаяпти.

Корхонада ўтган йилнинг октябрь ойи плани бажарилмай қолди. Шунда раҳбарлар келаси ойда бу камчиликни қоплаймиз, деган мақсадда 59 минг сўм қўшиб ёзишди. Кейинги ойда ўн кун яна октябрь ойи ҳисобидан маҳсулот ишлаб чиқарилди. Натижада ҳисоб-китоб чалкашиб кетди. Бу ҳол ишчиларда норозилик туғдирди.

Текширув давомида омбордаги моллар талон-тарож қилинаётганлиги ҳам маълум бўлди. Радиоприёмниклар, аёллар халатлари, ёстиқ жилдлари, қимматбаҳо полослар қаёққадир ғойиб бўлган эди.

Корхонада ишчиларнинг иш шароитини яхшилаш устида ҳам кам қайғурилмоқда. Бош корпус сув билан таъминланмаган. Хоналар қоронғу ва зах. Цехлар иситилмайди, вентиляторлар ишламайди. Тикув машиналарини ремонт қилувчи усталар малакасиз. Улар кўп ҳолларда қош қўяман, деб кўз чиқаришади. Усталарнинг айби билан машиналарнинг бир қисми бузилиб ётипти. Фабрика директори С. Холиқов цехларда камдан-кам бўлади, ишчилар эҳтиёжи билан ҳеч қизиқмайди. Бош инженер корхонани техника жиҳатдан қайта қуроллантириш, иш шароитини яхшилаш, қолоқликни тугатиш устида ўйламайди.

Область халқ контроли комитети мажлисида фабрика директорига қаттиқ ҳайфсан эълон қилинди. Бош инженер К. Алимовга ҳайфсан берилди. Область маҳаллий саноат бошқармаси бошлиғи С. Муталов эътибори Ўрта Чирчиқ районидаги тикувчилик фабрикаси ишини яхшилашга, замонавий машиналар билан таъминлашга, ишчиларнинг иш ва турмуш шароитини яхшилашга қаратилди.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

БЕКАТЛАРДА САРҒАЙИБ

292-маршрутга Келес автотранспорт корхонасига қарашли автобуслар хизмат қилади. Улар Келес автостанцияси билан Тошкент районидаги Абдураҳмонов номли совхоз-заводи ўртасида қатнайди. График бўйича ҳар куни учта автобус қатнаши керак. Кейинги вақтда аҳоли сони ошиб, учта автобус эҳтиёжни тўла қондиролмай қолди. Айни пайтда кунда-кунора улар тўла рейсга чиқмайди. Бир гал иккита автобус чиқса, эртасига битта бўлиб қолади. Кечки соат 8 дан кейин у ҳам кўринмайди. Иккинчи сменада ишлайдиган ишчилар, кечки бўлимларда ўқийдиган студентлар уйга қайтишда жуда ҳам қийналмоқдалар.

Биз Келес автотранспорт корхонаси раҳбарларига автобуслар сонини кўпайтириш ва уларнинг иш соатини ҳеч бўлмаганда кечки соат 10 гача узайтириш зарурлигини уқтирдик. Лекин илтимосларимиз инобатга олинмаяпти. Қишлик-қировлик кунларда транспорт қатнови яна ҳам қийинлашди. Эрталаб соат 9—10 гача автобуслар рейсга чиқмайди. Бекатларда сарғайиб машина пойлаш билан қимматли вақтимизни беҳуда ўтказмоқдамиз. Бундай нохуш ҳол қачонгача давом этаркин?

К. ДАДАБОЕВ,
Тошкент районидаги Абдураҳмонов номли совхоз-заводи ишчиси.

Группалар фаолиятидан

СИФАТСИЗ ИШГА ҲАҚ ТЎЛАНМАЙДИ

Қиш уйқусига кетган далаларга боқиб бенихтиёр ёз бўйи қилинган меҳнатимиз кўз ўнгимиздан ўтади. Юбилей йилида пахтакорларимиз зўр ғайрат билан меҳнат қилдилар. Совхозимиз коллективи районда биринчилар қатори пахта тайёрлаш планини бажарди. Бунга бўлимимиз коллективи ҳам катта ҳисса қўшди.

Бу йил 600 гектар ерда деҳқончилик қилдик. Пландаги 32,6 центнер ўрнига 34,3 центнердан ҳосил йиғиштириб олдик. Давлатга жами 2058 тонна юқори сортли хомашё сотилди.

Ишнинг сифатли бўлишида назоратчилар катта ҳисса қўшдилар. Бўлим халқ контроли группасининг 18 аъзоси бор. Улар 5 та секторга бўлиниб фаолият кўрсатмоқдалар. Айниқса, пахтачилик бўйича тузилган сектор аъзолари рейдларнинг самарали бўлиши устида алоҳида қайғурмоқдалар.

Ғўза парвариши қизғин бошланиб кетган кезларда улар чопиқнинг сифатини кўздан кечирдилар. Шу текширув давомида 30 гектар майдондаги ғўза сифатсиз чопиқ қилинганлиги аниқланди. Бу масала бўлим партия ташкилоти йиғилишида муҳокама қилинди. Тузилган комиссия аъзолари ҳам назоратчиларнинг гапи тўғрилигини исботлашди. Шундан кейин сифатсиз ишлаганларга иш ҳақи тўланмади. 30 гектар майдондаги ғўза қайта чопиқ қилинди.

Йиғим-терим даврида ҳам назоратчиларимиз сифатга алоҳида эътибор бердилар. Пахталар тўлиқ очилган майдонларга машина қўйилди. Танлаб теришга алоҳида эътибор берилди. Шу боисдан ҳам ҳосилнинг каттагина қисми биринчи сортга топширилди.

Ҳозирги кунда назоратчиларимиз кузги-қишки ишлар сифатини текширмоқдалар. Бир группа жамоатчилар яқинда машина-трактор паркида техника ремонтининг қандай бораётганлигини кўздан кечирдилар. Яна бир группа жамоатчилар эса шудгорлаш ишларини тезроқ ниҳоясига етказиш юзасидан фойдали таклифлар билан чиқдилар. Шудгорлаш муваффақиятли тугатилиб, ҳозир карта четларига маҳаллий ўғит жамғарилаяпти.

У. ҚУРБОНОВ,
Бекобод районидаги «Далварзин» совхози 3-бўлим халқ контроли группасининг раиси.

ИЖРОКОМГА АРИЗА ТУШГАЧ

Ўтган йили Искандар посёлка Совети ижроия комитетига меҳнаткашлардан 12 та шикоят ва ариза тушди. Уларнинг кўпчилиги ён-атрофдаги савдо ташкилотларида, болалар боғчаларида, юк ортиш станциясида иш нотўғри ташкил этилганлиги хусусида эди. Посёлка ижроия комитети хатларни текширишга халқ контроли группасини таклиф этди.

Посёлка Совети халқ контроли группасига меҳнат ва уруш ветеранларидан 18 киши бирлашган. Уларнинг кўпчилиги коммунистлардир. Ветеранлар ижрокомга тушган шикоятларнинг ҳар бирини синчковлик билан ўрганиб чиқишди. Текширув давомида 3 ва 33-магазинларнинг сотувчилари буюмларнинг устига ортиқча нарх қўйиб сотганликлари, харидорлар ҳақига хиёнат қилганликлари исботланди. Текширув якунлари тергов органларига ҳавола этилди.

Темирйўл станцияси, нефть базасидан тушган хатларни текширишга депутатлар ҳам жалб этилди. Депутатлар билан назоратчилар ўзаро ҳамкорликда нефть маҳсулотларини тежаб-тергаш, темирйўл станциясида юк оборотини тезлаштириш юзасидан зарур чораларни ишлаб чиқдилар. Бу ишда актив назоратчилардан Х. Губадулин, В. Донская, Л. Каримова ва бошқаларнинг хизматлари катта бўлди. Улар ўтган йил давомида 16 та йирик текширувда иштирок этдилар. Текширув якунлари ижроком партия ташкилоти йиғилишларида кўриб чиқилди.

Группага кўп йиллардан бери ветеран коммунист Н. В. Шишкина раислик қилиб келяпти. У ҳар бир рейд ва текширувнинг самарали бўлиши устида алоҳида қайғурмоқда. Текширувлар олдидан назоратчиларга йўл-йўриқлар бермоқда. Шу боисдан ҳам посёлка территориясида намунали тартиб ўрнатиляпти. Посёлка Совети ижроия комитети партия ташкилоти эса группа аъзолари фаолиятини маълум мақсадларга жалб қилмоқда. Бюро мажлисларида группа бажараётган ишлар вақти-вақти билан муҳокама қилиняпти.

А. РАҲИМБЕРДИЕВ,
Бўстонлиқ райони.

Чорва қишлови «Тошкент ҳақиқати» назоратида

ҚОРЛАР ЁҒИБ, СИРЛАР ОЧИЛДИ

Ёмон гап ўзи тез тарқалади. «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхози раиси А. Азнауровнинг жазоланганлиги ҳақидаги хабар бир зумда бутун қишлоққа ёйилди. Биров ачинди, биров ўзидан кўрсин деди.

Чорва қишлови янги бошланган кезларда колхозни комиссия босди. Комиссия аъзолари асосан қишловга қандай тайёргарлик кўрилганлиги ва қишловнинг бориши билан қизиқишди.

Дастлабки савол-жавобдаёқ раиснинг ранги ўчгандек бўлди. Чунки дағал озуқа тайёрлаш плани ҳам, ширали озуқа тайёрлаш плани ҳам бажарилмаган эди. Жўхорипоядан тайёрланган силос билан сенаж сифати эса талабга мутлақо жавоб бермасди. Шунинг учун ҳам раис ўзини у ёқ-бу ёққа ташлай бошлади.

— Ҳаммага маълум, қишлов октябрь ойида бошланиб, апрелнинг охирида тугайди, — деди комиссия аъзоларидан бири. — Хўш, сентябрь ойига нисбатан кейинги ойларда қанчадан сут соғиб олиняпти?

Раис дарров чорва бўйича бухгалтер Ҳасанбой Саидовни чақирди.

— Қани ука, мана бу акангнинг саволига жавоб бер-чи.

Ҳасанбой дарров рақамларни чўтга солди.

— Сут-товар фермамизда 411 бош қорамол бор, — деди у. — Шундан 135 таси соғин сигирлардир. Ҳозир уларнинг 85 таси соғиляпти. Сентябрь ойида сигирлардан 23,1 тонна сут соғиб олинган бўлса, октябрь ойида 18,2 тонна сут топширилди. Демак, салкам 5 тоннага камайган.

Раис Ҳасанбойга ёв қараш қилиб қўйди. Ҳасанбой эса шу дамда ноябрь ойида топширилган сутни ҳисоб-китоб қиларди.

— Ноябрь ойида сут яна бироз камайди, — 13,5 тоннага тушиб қолди. Кейин югур-югур билан декабрь ойида сут бироз кўпайгандек бўлди — 14,2 тонна маҳсулот топширилди. Ҳозир яна суръат пасайиб боряпти.

Рақамлар қайсар бўлади-да. Қаранг, улар сут соғиб олиш ҳозир сентябрь ойига нисбатан қарийб 9 тоннага камайиб кетганлигини очиқ-ойдин кўрсатиб турибди. Бухгалтернинг ҳисоб-китобидан раиснинг тепа сочи тикка бўлди-ю, лекин ўзини босди. Нима қилсин, айб ахир бухгалтерда эмас-ку. У бечора бор рақамларни тўғри ҳисоб-китоб қилиб берди холос. Сигир бошига сут соғиб олиш йиллик плани бажарилмай қолди. План бўйича соғин сигирларнинг ҳар биридан 2930 килограммдан сут соғиб олиниши керак эди. Аммо бу кўрсаткич 2794 килограммда қолиб кетди.

Ҳозир ҳам ҳар бир соғин сигирдан соғиб олинаётган кундалик сут миқдори 4—5 килограммдан ошмаяпти. Парвариш дуруст бўлмагач, сутнинг ҳам баракаси ўчар экан. Охурларда фақат похолни кўрасиз. Сигирлар яйратиладиган майдонда тизза бўйи лой кечиб юрибди. Бузоқларни айтмайсизми? Ичкари совуқ, яйратиладиган майдон юзи эса кўм-кўк муз. Кузда майдонни текислаш вақтида нишаб тўғри олинмаганлиги учун сув ўртага йиғилиб қолган. Кейин совуқда тош қотиб, музлаган.

— Бунчалик совуқ бўлишини ким билибди, дейсиз, — ферма мудири Жумабой Абдураҳмонов қишдан нолиб кетди. — Водопровод трубалари ҳам музлаб қолди-я. Аранг битта кранни олов ёқиб эритдик. Аслида кузда кранларнинг ҳаммасини совуқ ўтказмайдиган шиша-пахта билан ўраб қўйсак бўлар экан.

Энди афсусланишнинг ҳожати йўқ. Ҳамма тайёргарлик ишлари қишлов бошлангунча қилиниши керак эди. Чорва қишловига эътиборсизлик билан қараган колхоз раиси А. Азнауров шунинг учун ҳам қаттиқ ҳайфсан олди, хўжаликка келтирилган зарарнинг бир қисмини ўз маошидан тўлайдиган бўлди.

Райондаги «Гулистон» колхози раисининг ўринбосари А. Умирқулов эса чорвага ўгай кўз билан қараганлиги учун вазифасидан бўшатилди. Бу хўжаликда ҳам чорва қишловига мутлақо тайёргарлик кўрилмади холос. Дағал ҳашак жамғариш плани 62 процентда, ширали озуқа тайёрлаш эса 54 процентда қолиб кетди. Мавжуд озуқани тежаб-тергаб сарфлаш устидан етарлича назорат ўрнатилмаган. Пичанларни молларга майдалаб буғлатиб бериш ҳеч кимнинг эсига келмаяпти. Охурларга уйиб ташланган жўхорипоянинг ярми нишхўртга чиқяпти.

Моллар парвариши ўз ҳолига ташлаб қўйилгандан сўнг соғиб олинаётган сут қанча ҳам бўларди. Қишлов даврида сут миқдори 27 тоннага камайиб кетди.

Кузда молхоналар қўл учида ремонт қилинди. Ҳозир молхоналар ичи совуқ, янги туғилаётган бузоқларни иссиқроқ жойга олиб алоҳида парвариш қилиш имкони йўқ. Шу боисдан ҳам икки ой ичида 25 бош бузоқ касалликка чалиниб нобуд бўлди. Бу бузоқларнинг 17 таси ўтган йили туғилган эди. Бундан колхоз салкам 2 минг сўмлик зарар кўрди.

Илгари ҳам шундай кўнгилсиз ҳоллар тез-тез рўй бериб турар эди. Район халқ контроли комитети йиғилишларидан бирида бу масала жиддийроқ муҳокама қилинди. Ўшанда бир ёшга ҳам етмаган 46 та бузоқ, 232 та қўй нобуд бўлган эди. Бундан колхоз 8,1 минг сўмлик зарар кўрди. Йўл қўйилган камчиликлар колхоз раисининг чорвачилик бўйича ўринбосари А. Умирқуловга кўрсатилди, унга жазо ҳам берилди. Лекин А. Умирқулов муҳокамалардан етарлича хулоса чиқариб олмади.

Ҳозир фермалардаги аҳвол ачинарли ҳолдалигича қолаяпти. Сут соғиб олиш ҳафта сайин камайиб бормоқда. Ҳайронмиз, бундай ҳол қачонгача давом этаркин?

Ж. НОСИРОВ,
Пискент райони.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ШИКОЯТ ЎРИНЛИ, УНИ КИМ ҲАЛ ҚИЛАДИ?»

«ТОШКЕНТ ҳақиқати» газетасининг 1984 йил 22 ноябрь сонида юқоридаги сарлавҳа остида эълон қилинган мақолага қуйидаги жавоблар олинди.

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети капитал қурилиш бош бошқармасининг бошлиғи В. ЗАК:

— Луначарское шоссесидаги 1-уйда яшовчи бир группа кишиларнинг аризаси бўйича «Агроресурслар» объектидаги вентиляция системаси қайта кўриб чиқилди ва қайта лойиҳаланди. Янги лойиҳага асосан томдаги вентиляторлардан фақат иккитаси қолдирилади. Аввалги лойиҳага асосан томнинг усти бронли рубероид билан ёпилган. 1985 йилнинг 20 мартигача унинг устига 20 миллиметр қалинликда майда шағал ётқизилади.

«Главташкентстрой» бошлиғининг ўринбосари Э. ШАХНАЗАРОВ:

— Ҳозирги пайтда томнинг тепасида бешта ўрнига иккита вентилятор фақат ёнғин ҳолатида тутунни тортиш учун қолдирилди. Бошқа пайтда улар ишлатилмайди, асосий вентиляция системаси иккита кондиционердан иборатдир.

КОЛХОЗЛАРДА ҲИСОБОТ ЙИҒИЛИШЛАРИ

СЎЗ БИЛАН ИШ БИР БЎЛСИН

...Ҳисобот мажлиси тугади.

— Энди колхоз правлениесининг бир йиллик иш фаолиятига баҳо беришимиз керак,— деди раислик қилувчи.

Одатда, баъзан, ана шундай пайтларда зал сукунат сақлайди, раислик қилувчининг ўзи ташаббус кўрсатиб, қониқарли, деб топилсин, деган таклиф тушди, кимки, шу таклифга қўшилса овоз беришларини сўраймиз, деб айтади.

Лекин бугунги мажлиснинг руҳи бутунлай бошқача эди. Ҳамманинг кайфияти чоғ эканлиги кўриниб турарди. Шунинг учун ҳам раислик қилувчи ҳали гапини тугатмасданоқ залда қўл кўтарувчилар кўпайиб кетди.

— Қониқарли деб топилсин!

Улар бу сўзларни астойдил, ғоят қувониб айтмоқда эдилар.

Дарҳақиқат, инсоннинг, одамларнинг иззат-ҳурматига, ишончига сазовор бўлиш осон эмас. Бундай бахтга муяссар бўлишни кўнглига тугиб қўйган раҳбар ҳамиша эл билан, кўпчилик билан бирга қадам ташлаши, бирга нафас олиши, уларнинг шодликларига ҳам, қайғуларига ҳам бирдек шерик бўлиши керак.

Тошкент районидаги «Ленин йўли» колхози меҳнаткашларининг йиллик ҳисобот йиғилишида қатнашиб, ана шундай хулосага келдик.

Ҳар бир ишда ўлчов, меъёр, ҳисоб-китоб бўлганига нима етсин. Бу — сўз ва иш бирлигини таъминлаш демакдир. Бунга амал қилинган жойда белгиланган планлар, тадбирлар, режалар бекаму-кўст амалга ошади. Ютуқлар кўпайди, турмуш фаровонлиги юксалиб бораверади.

Бундан уч йил илгари ҳам шу хўжаликдаги ҳисобот йиғилишида қатнашган эдик. Ўшанда колхоз раиси Сиддиқ ака Муҳаммаджонов камчиликлар тўғрисида гапириб, шундай деган эди:

— Хўжалигимизда чорвачилик ҳамон оқсаб келмоқда. Биз мутахассислар билан бунинг сабабларини ўрганиб, таҳлил қилиб чиқдик. Четдан, айниқса, бозордан мол сотиб олиб, чорвачиликни оёққа турғизиш мумкин эмас. Биз бундан буён бу йўлдан бормаслигимиз лозим. Ўзимизнинг фермамизда ҳам кўп сут берадиган зотли сигирлар оз эмас. Ана шу сигирларни алоҳида парвариш қилишимиз, улардан олинадиган соғлом, урғочи бузоқларни яхшилаб парваришлаб, шулар ҳисобига соғин сигирлар подасини тўлдириб боришимиз керак. Бунинг учун эса мутахассис ўз ишини пухта билиши, масъулиятни чуқур ҳис қилиб меҳнат қилиши, биз мутахассисларга ишонч билдириш билан бирга, уларга ҳамма шароитларни яратиб беришимиз керак.

Бугунги мажлисда ана шу гаплар эсланди.

— Шуни мамнуният билан сизларга айтишим кераккки,— деди раис ўзининг ҳисобот докладида,— ўтган 1984 йилда колхоз тарихида биринчи марта чорвачиликдан 19 минг 266 сўм соф фойда олинди. Бунга осонликча эришмадик. Фермамизда молларнинг зотини яхшилаш, маҳсулдорлигини ошириш юзасидан катта ишлар олиб борилди. Ҳозир ҳамма соғин сигирлар қораола зотли ҳисобланади. Бош зоотехнигимиз Собир Шокировнинг ишидан мамнунмиз. Сигирлардан кўплаб соғлом бузоқ олинмоқда. Сунъий урчитиш пункти ишлаб турипти. Молларга сифатли озуқа тайёрланиб едирилмоқда.

Ҳисобот йиғилишида колхоз ишлаб чиқаришининг асосий ва етакчи тармоқлари деҳқончилик ва узумчилик соҳасида ҳам беш йилликнинг тўртинчи йилида катта ютуқлар қўлга киритилганлигига оид мисоллар келтирилди. Хўжаликда ўтган йили 17 минг 189 тонна ҳосил олиш планлаштирилган эди. Амалда олинган ҳосил 20 минг 349 тоннани ташкил этди ва натижада ишлаб чиқариш плани 118 процентга етказиб адо этилди. Жумладан, давлатга 8034 тонна ўрнига 9012 тонна сабзавот, 1400 тонна ўрнига 1520 тонна картошка, 1030 тонна ўрнига 1697 тонна узум сотилди. Бошқача қилиб айтганда пландан ташқари эл дастурхонига 1715 тонна маҳсулот етказиб берилди.

ЙИЛ ЯКУНИ КОЛХОЗЧИЛАР МУҲОКАМАСИДА

Колхоз меҳнаткашлари беш йилликни тўрт йилда бажариш ташаббуси билан чиққан эдилар. Улар сўзларининг уддасидан чиқдилар. Тўрт йил мобайнида давлатга 50 минг 306 тонна маҳсулот сотилиб, кўзда тутилган план зиёдаси билан уддаланди.

Бундай муваффақиятга ердан, техникадан, минерал, маҳаллий ўғитлардан самарали фойдаланиш, ишлаб чиқаришга илғор усулларни кенг жорий этиш, меҳнатни ташкил этишнинг пудрат усулини кенг қўллаш, агротехника қоидаларини амалга оширишда иш муддати ва сифатига алоҳида эътибор берилаётганлиги туфайли эришилмоқда. Шунингдек, ўрта бўғин кадрларини танлаш, уларни жой-жойига қўйиш, малакасини ошириш, вақти-вақти билан уларнинг ҳисоботини эшитиб туриш ҳам колхоз правлениеси, партия ташкилотининг доимий диққат-эътиборида бўлиб келаётир. Ҳисобот йиғилишида Мажида Бойматова, Иброҳим Нурҳожиев, Маҳамаджон Холматов, Обид Исоқов сингари ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадалар деҳқонларининг меҳнатига юксак баҳо берилди. Ана шу сингари ўртоқлар етакчилик қилаётган коллективларда ҳар гектаридан 280—350 центнердан сабзавот, 220 центнердан узум ва картошка ҳосили олинмоқда. Абдуғани Ортиқов биринчи йили бригадага етакчилик қилган бўлишига қарамасдан юқори кўрсаткичларга эришилишини таъмин этди.

Йиғилишда бошқа соҳаларда бўлганидек, чорвачиликдаги ютуқларни янада мустаҳкамлашга қаратилган таклифлар ўртага ташланди. Иш натижасини таҳлил этиб бориш, ана шу асосда камчиликларни тугатишга қаратилган тадбирларни белгилаш зарур. Саида Раҳмонбердиева, Маҳсума Боймуҳамедовалар каби ҳар бош соғин сигирдан 3500 литрдан ошириб маҳсулот олаётган сут соғувчилар, сўқимга қўйилган чорвани семиртириб боқаётган М. Ғаниев, Е. Шомаҳмудов сингари молбоқарларнинг тажрибасини оммалаштириш керак.

Йиғилишда ҳисоб-китоб ишлари савиясини янада яхшилаш, тежамкорлик масалаларига ҳам катта эътибор берилди. Бу соҳада қилинаётган ишлар яхши самаралар бераётганлиги тўғрисида мисоллар келтирилди. Ўтган йили колхозчиларнинг бир иш кунига 9 сўм 95 тийиндан тақсимланди. Бу сметада кўрсатилганидан 3 сўм 62 тийин кўпдир. Бир колхозчининг ўртача ойлик иш ҳақи 270 сўмданга, шу жумладан, тракторчининг иш ҳақи 237 сўм, шофернинг иш ҳақи 249 сўм, сут соғувчининг иш ҳақи 244 сўмданга тўғри келди. Шундай қилиб, ўтган йили олинган соф фойда 1020 минг сўмга етди, рентабеллик 24,2 процентни ташкил этди. Суғориладиган ҳар бир гектар ер ҳисобига 6859 сўм пул даромади олинди. Ана шу ҳисобга колхоз қишлоғини ободонлаштириш ишлари давом эттирилди.

Ҳисобот йиғилишида ютуқлар қайд этилиши билан бирга ҳали камчиликлар, фойдаланилмай қолаётган резервлар, имкониятлар кўплиги ҳам таъкидлаб ўтилди. Бригада бошлиқларидан И. Нурҳожиев, Ж. Мажидов, сут соғувчилардан С. Раҳмонбердиева, сингари ўртоқлар музокарада сўзга чиққанларида кўпроқ ана шу масалаларга эътибор бердилар.

Хўжаликда сабзавот плани бажарилди. Лекин турлари бўйича бажарилгани йўқ. Айниқса, карам, сабзи ҳосилдорлиги камайиб кетди. Тажрибали деҳқон Баҳром Исломов бошлиқ бригада деҳқонлари ишлаб чиқариш планларини кўп соҳалар бўйича уддалай олмадилар. Бунинг боиси ҳаммага маълум. Агротехника тадбирларини амалга оширишда нуқсонларга йўл қўйилди. Ажратилган моддий-техника ресурсларидан ишнинг кўзини билиб фойдаланилмади. Узумчиликда ҳам бой берилган имкониятлар бор. Айрим бригадалар ҳосилдорликни камайтириб юбордилар. Теплицага қўшиб берилган М. Маҳмудов бошчилик қилаётган далачилик бригадаси деҳқонлари ҳам янги йилда ишни янгичасига ташкил этишлари керак. Чорвачилик маҳсулотлари таннархини камайтириш учун курашиш зарур. Хўжалик эҳтиёжи учун сўйилаётган молларнинг вазни кам бўлиб қолмоқда. Ана шу ҳисобга қанчадан-қанча маҳсулот йўқотилаётир.

Йиғилишда ана шу нуқсонларни бартараф этишга қаратилган тадбирлар белгиланди. Колхознинг 1985 йилги социалистик мажбуриятлари муҳокама этилиб, қабул қилинди.

Н. РИХСИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

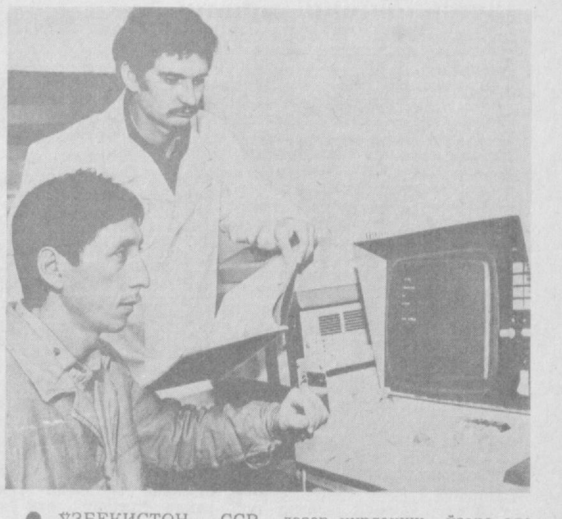

● ЎЗБЕКИСТОН ССР Фанлар академияси Электроника институти илмий ходимлари халқ хўжалигида лазер энергиясидан кенг қўлланиш борасида турли тадқиқотлар олиб бормоқдалар. Суратда: лазер нурланиш ўзаро алоқаси лабораториясининг катта инженери И. Ҳусаинов ва илмий ходим И. Кулагинлар.

М. Нуриддинов фотоси.

ИЛМ-ФАН — ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИГА

ЎСИШ СТИМУЛЯТОРИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси химия институтининг олимлари ишлаб чиққан усул экинлар азотли ўғитни тамомила сингдиришига имкон беради. Бунинг моҳияти шуки, тупроқда азот илгари бўлиб келганидек, ўн кун эмас, балки 60—70 кун сақланади.

Тадқиқотчилар минерал ўғитга кальций цианамидини қўшишни таклиф этдилар. Бу модда икки хил роль ўйнайди. Биринчидан азотли бирикманинг тез учиб кетишига йўл қўймайдиган компонент вазифасини ўтаса, иккинчидан ўзи экин ўсишининг яхши стимулятори ҳисобланади. Чунки унинг таркибида Ўрта Осиё тупроғи учун ғоятда зарур бўлган кальций моддаси бор.

Олимлар бошқа бир проблемани ҳам ҳал этдилар — цианамид тайёрлаш технологиясини соддалаштирдилар.

(ЎзТАГ).

ГЛОБУС

ИККИ СИСТЕМА, ИККИ ХИЛ САЙЛОВ

Социализм шарофати

ДЕПУТАТ—ХАЛҚНИНГ СОВЕТЛАРДАГИ ИШОНЧЛИ ВАКИЛИ

«ДЕПУТАТЛАР Советларнинг ишида қатнашиб, давлат, хўжалик ва социал-маданий қурилиш масалаларини ҳал этадилар. Советларнинг қарорларини амалга оширишни ташкил қиладилар, давлат органларининг, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг иши устидан контроллик қиладилар.

Депутат ўз фаолиятида умумдавлат манфаатларига амал қилади, сайлов округи аҳолисининг талаб эҳтиёжларини ҳисобга олади, сайловчиларнинг наказларини амалга оширишга эришади».

Халқ депутатининг бундай ҳуқуқ ва ваколати СССР Конституциясининг 103-моддаси билан мустаҳкамланган. Аммо депутатнинг бурчи унинг Советдаги, доимий комиссия ва сайлов округидаги вазифаси билан боғлиқ бўлган ишларни бажаришдангина иборат эмас.

«СССРда халқ депутатлари статуси тўғрисида»ги қонунда халқ депутатларининг бурчи бутун куч ва билимларини коммунизм қурилиши ишига сарфлашдан, совет жамиятининг социал-сиёсий ва ғоявий бирлигини янада мустаҳкамлашга, меҳнаткашларнинг моддий ва маданий турмуш даражасини оширишга, социалистик Ватан қудратини кучайтиришга ҳар томонлама кўмаклашишдан иборат эканлиги қатъий қилиб белгилаб қўйилган. Улар ўзларининг бутун фаолиятлари билан сайловчиларнинг ишончини оқлашлари, халқ томонидан қўйиладиган талабларга ҳамиша муносиб бўлишлари лозим.

Ҳар бир депутат ўзининг иш фаолияти давомида ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикалар қонунларига, шунингдек, тегишли халқ депутатлари Советининг қарорларига асосланади. Масалан, СССР Олий Совети томонидан тасдиқланган «СССРда халқ депутатлари статуси тўғрисида»ги қонун ҳамма Советларнинг депутатлари учун асосий қўлланма ҳисобланади. Бу қонунда депутатлар олиб борадиган амалий иш услуби аниқ белгиланган.

XVII—XVIII чақириқлар давридаги кўпчилик депутатларнинг амалий иш фаолиятларини ўрганиш шуни кўрсатдики, улар Советларнинг ижроия органлари ва доимий комиссияларнинг ишида янада активроқ қатнашмоқдалар. Маҳаллий Советларнинг сессияларида муҳокама қилинган масалалар юзасидан сўзга чиққан депутатларнинг сони йил сайин кўпайиб бормоқда. Жумладан, 1980 йилда сессияда сўзга чиққан депутатлар 50 процент бўлса, 1982 йилда 63,5 процентга етди.

Депутат фаолиятининг яна бир муҳим қирраси ўзи ишлаб турган коллектив ўртасида шахсий намуна бўлишидир. XVII—XVIII чақириқлар даврида маҳаллий Советларга сайланган депутатларнинг 67 мингдан кўпроғи бевосита ишлаб чиқаришда қатнашиб, ўн биринчи беш йиллик планларини муддатидан илгари бажарди. Минглаб депутатлар шахсий беш йиллик планларини 3—4 йилда бажардилар.

Орджоникидзе районидаги «Коммунист» колхозининг бригада бошлиғи, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Турғун Ҳожиев, «Қизил Ўзбекистон» колхозининг бригада бошлиғи, район Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анвар Эгамназаров, Ленин номли колхознинг бригада бошлиғи, район Советининг депутати Абдулла Эргашев, «Маданият» колхозининг бригада бошлиғи, Куйбишев қишлоқ Советининг депутати Абдурауф Азимов ва бошқалар вақтдан ўзиб ишлаётганларнинг олдинги сафида боришмоқда. Чиноз, Ўрта Чирчиқ, Коммунистик районлари маҳаллий Советларининг депутатлари орасида ҳам беш йиллик зарбдорлари кўп бўлди.

Халқ вакиллари ҳаракатининг таъсир кучини ва самарасини оширувчи формалардан бири бўлган депутатлик группалари қишлоқ ва посёлка Советлари томонидан аҳоли пунктларида, совхоз бўлимларида, колхоз участкаларида ва бошқа иш жойларида ташкил қилинади.

Қишлоқ Совети сессиясида нечта депутатлик группаси ташкил этиш, ҳар бир группанинг раиси ва раис ўринбосари қилиб кимни тайинлаш қишлоқ Совети сессиясининг қарори билан ҳал этилади.

Депутатлик группалари ўз фаолиятида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми томонидан 1964 йил 30 сентябрда маъқулланган намунавий Низомга, область ижроия комитетлари тасдиқлаган низомларга ҳамда уларни ташкил қилган Советларнинг қарорларига амал қиладилар.

Депутатлик группалари составига кирган депутатлар ишлаб чиқариш планларини бажариш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини арзонлаштиришга эришишда корхона, ташкилот ва хўжаликларга, уларнинг бўлинмаларига ёрдам берадилар. Ўз территорияларида турар-жой фондидан фойдаланиш ва уни ремонт қилиш, турар-жой — коммунал ва маиший хизмат кўрсатиш аҳволини, шунингдек, мактаблар, болалар ва даволаш муассасалари ишини ҳамда уларнинг санитария ҳолатини кузатиб борадилар, аҳолига медицина, савдо ва маиший хизмат кўрсатишни яхшилашга қаратилган конкрет чораларни кўрадилар.

К. КОМИЛОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси И. М. Мўминов номидаги фалсафа ва ҳуқуқ институтининг сектор мудири.

АМАЛДАГИ ДЕМОКРАТИЯ

СССР Конституциясига мувофиқ мамлакатимизда жамиятнинг сиёсий системаси тобора такомиллашиб бормоқда, социалистик демократия муттасил ривожланиб, чуқурлашмоқда. Янги Конституция қабул қилингандан сўнг ўтган вақт ичида халқ депутатлари Советлари ишини активлаштиришга қаратилган йирик тадбирлар амалга оширилди, уларнинг фаолияти такомиллаштирилди.

Советларга бирлашган халқ давлатни бошқариши керак, деган ленинча фикр реал воқеликка айланиб, кундалик ҳаётимиздан мустаҳкам ўрин олди. Советлар ўз составн, тузилиш принципларн ва фаолиятининг мазмуни жиҳатдан давлат ҳокимиятининг чинакам халқ органлари ҳисобланади. Кейинги сайловларда сайланган СССР Олий Совети депутатларининг социал составини бунга мисол қилиб келтириш мумкин. Депутатларнинг ярмидан кўпи ишчилар ва колхозчилар, қарийб учдан бири аёллар, 22 проценти ёшлардир. Давлат ҳокимиятининг олий органида 61 миллатга мансуб депутатлар бор.

24 февраль кунига белгиланган сайловларда иттифоқдош ва автоном республикалар Олий Советлари ҳамда маҳаллий Советларга депутатлар сайланади. 180 миллиондан ортиқ сайловчи 2 миллиондан кўпроқ депутатни сайлаши керак. Ҳозир мамлакатнинг ҳамма ерида сайлов комиссиялари ташкил қилинган. Уларда 8 миллион киши қатнашмоқда. Ҳамма ерда депутатликка номзодлар кўрсатилмоқда. Бутун мамлакат бўйича 51 минг халқ депутатлари Совети фаолият кўрсатмоқда. Советлар атрофига кўпдан-кўп активлар—30 миллиондан ортиқ кўнгилли ёрдамчилар бирлашган. Советлар ва уларнинг активлари мамлакатимиз иқтисодий ва ижтимоий ҳаётида катта роль ўйнамоқдалар. Олиб борилаётган барча бунёдкорлик ишларига ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар. Бизда агар депутат сайловчилар ишончини оқламаса ёки ўзининг юксак номига номатлуб иш қилса сайловчилар кўпчилигининг қарори билан исталган вақтда чақириб олиниши мумкин.

● **Каромат Ёқуббоеванинг касби — оддий ишчи. Тошкент тўқимачилик комбинатининг 2-тўқув цехида тўқувчи. Аммо СССР Олий Советининг депутати сифатида давлат аҳамиятига эга бўлган муҳим масалаларни муҳокама қилишда ҳал қилувчи овоз билан қатнашади. У барча совет гражданлари қатори ўз тақдирини ўзи яратмоқда.**

Т. Горяева фотоси.

ЧИНАКАМ ХАЛҚЧИЛ ЖАМИЯТ

«Новости» матбуот агентлиги мухбирининг «Совет Иттифоқида ҳокимият органларига сайловларни сиз қандай баҳолайсиз?» деган саволига АҚШ Коммунистик партиясининг Бош секретари Гэс Холл шундай жавоб беради:

— Мен шуни биламанки, совет территориясига эшиттириш олиб борадиган буржуа радиостанциялари СССР аҳолисига уларнинг сайловлари системасида қандайдир «нодемократик» асос бор, деб ишонтиришга ҳаракат қилади. Бу радиостанциялар эшиттиришларини чуқур таҳлил қилиб мен шундай хулосага келдимки, улар очиқдан-очиқ ибтидоий антисовет пропагандаси билан шуғулланадилар. Бундай пропагандани улар Ғарбда ҳам олиб бормоқдалар. Лекин у ерда бу даъволарга ишонч йўқолиб боряпти. Буржуа радиостанциялари фактларни бузиб кўрсатади. Бунақанги ишга бизнинг оммавий ахборот воситаларимиз устаси фаранг бўлиб кетишган. Этик тозаловчи болакай Қўшма Штатлар президенти бўлиши мумкин, деган афсоналар ҳали ёдимизда.

ОҒИЗДАГИ ДЕМОКРАТИЯ

Ғарб пропагандаси жаҳон жамоатчилигини чалғитишга уриниб, капитал мамлакатларидаги қонун чиқарувчи олий органлар «ваколатли демократия»нинг чинакам намунаси деб кўрсатмоқчи бўладилар. Бироқ, ҳақиқий аҳволдан унча-мунча хабардор одам аслида бундай эмаслигини яхши билади. АҚШ конгресси вакиллар палатасининг аъзолари учдан бирига яқини бизнесменлар ва банкирлардир. Йирик монополиялар хизматида бўладиган юристлар билан бирга улар палата составининг учдан икки қисмидан кўпроғини ташкил этадилар. Американликларнинг ўзлари сенатни «миллионерлар клуби» деб атайдилар. Ҳокимият олий эшелонида кимларнинг манфаати биринчи ўринга қўйилганлиги ўз-ўзидан равшан. «Парламент халқ манфаатларини кўзлаб эмас, балки уларнинг бошқарувчилари манфаатларини кўзлаб хизмат қилади», деб ёзадилар инглиз публицистлари Д. Фрост ва Э. Жей.

НАЙРАНГБОЗЛИК

Буржуа мамлакатларида парламентда кўпчилик ўринни сайловчиларнинг кераклича овозлари сонига эга бўлмасдан ҳам қўлга киритиш мумкин. Бунинг учун буржуазия ўзига хос сайлов системаси жорий қилган. Лоақал бир овоз кўп олган номзод ҳам депутат деб эълон қилинадиган бу хил система Англия, ГФР, АҚШ, Франция ва бошқа мамлакатларда амал қилиб турипти.

Ўтган йили Англия умум палатасига бўлган сайловларда бу система ўз қиёфасини яққол кўрсатди. Консерваторлар учун 13 миллион 12 минг киши, лейбористлар учун 8 миллион 461 минг киши, социал-демократик ва либерал партияларнинг биргаликдаги вакиллари учун тахминан 7 миллион 776 минг киши овоз берди. Бироқ, парламентдаги 650 ўриндан 397 тасини торилар эгаллашди. Лейбористлар 209, қолган икки партия биргаликда атиги 23 овозга эга бўлди. Лейбористлар ҳамда қолган икки партияга нисбатан кам овоз олган консерваторлар умум палатада абсолют кўпчиликка эга бўлиб олдилар. Сайловларда ғолибларни бу тарзда аниқлаш сайловчилар иродасига қарши боришдан, антидемократик усулдан бошқа нарса эмас.

✦ ЛОНДОН кўчаларининг бирида олинган мана бу суратга бир назар ташланг-а. Бу бечораҳол киши қандай йўллар билан бўлмасин яшаш учун бир бурда нон топишга мажбурдир. Бу капитал ҳукмрон бўлган тузум демократиясининг амалдаги ҳақиқий кўринишидир.

Л. Пахомова фотоси.

(ТАСС).

Капитализм иллати

САЙЛОВЧИЛАРНИ ҚАНДАЙ АЛДАЙДИЛАР

Буржуа сайловларида телевидение, радио, матбуот, барча оммавий ахборот воситаларидан иборат гигант аппарат сайловчиларни алдаш билан шуғулланади. Буржуа сиёсий обзорчиларининг ўзи эътироф этишича, оммавий ахборот воситалари ва биринчи галда телевидение сайловларда муваффақиятни таъминлаб беради. Бу воситалар, маълумки ҳукмрон табақалар монополияси ҳисобланади.

Ғарбий Германиядаги телерадио бирлашмасига қарашли 9 та телерадио компанияларнинг 6 тасини ХДС ва ХСС ёки шуларга яқин бўлган партияларнинг аъзолари бошқарадилар. Иккинчи Ғарбий Германия телевидениесининг кузатувчи кенгаши кўп вақтдан буён ХДС/ХСС партиялари вакиллари ҳисобланади. Бу партиялар блокини Шпрингер матбуоти актив қўллаб-қувватлайди. У ГФРда чиқадиган кундалик газеталарнинг 80 процентдан ортиқроғини ташкил қилади.

Англия оммавий ахборот воситалари 1983 йил июнида умум палатасига муддатидан илгари бўлган сайловларда консерваторлар сиёсатини кўкларга кўтариб мақташдан сира чарчамади. Бу мамлакатда ҳам компартия телевидение ва радио орқали миллионлаб сайловчиларни ўз демократик ўзгаришлар программаси билан таништириш имкониятидан маҳрум этилди.

Японияда чиқадиган «Асахи» газетаси шундай ёзади: «Ҳозирги вақтда сайловлар ўзига хос мусобақага айланди: ким кўп пул сарфласа — ўша кўп овоз олади. Бу хил «капитал сарфлар» кўплаб бойлик келтиради. Парламентга ўрнашиб олган «ўз одамлари» буржуа жамияти керакли табақасининг сиёсатини юритади.

Буржуа конституциялари депутатларни сайловчилар иродасига боғлиқ қилиб қўймайди. ГФР конституциясида очиқдан-очиқ шундай дейилган: бундестаг депутатлари «бутун халқ вакиллари ҳисобланадилар, наказлар ёки топшириқлар билан ишлари йўқ, фақат ўз виждонлари буюрганини қиладилар». Буржуа парламентлари йирик капиталгагина бўйсунади, негаки бу капитал уларни олий қонун чиқарувчи органларга вакил қилади.

ҲОКИМИЯТНИ БОЙВАЧЧАЛАР БОШҚАРАДИ

Англиянинг лордлар палатасида жойга эга бўлиш учун консерваторлар хазинасига оз эмас-кўп эмас 50 минг фунт стерлингнинг баҳридан ўтиш керак. Шундагина ёғлиқ жой билан таъминланиш мумкин.

Консерваторлар аппаратининг 80—85 проценти йирик капитал «кўнгилли» бадаллари ҳисобига сақланиб турипти.

Ҳозирги торилар кабинети состави аъзоларининг 70 процентдан ортиғи кампанияларнинг директори бўлган эди, 14 проценти йирик ер эгалари, 86 проценти бойлар, бойваччалар ўқийдиган шахсий мактабларни битирган кишилардир.

Консерваторларнинг ҳозирги ҳукумати асосан бизнесменлардан — миллионлаб пули бўлган бойваччалардан иборат. Бош министр М. Тэтчернинг эри нефть саноати ва бошқа тармоқларга алоқадор одам. Маориф ва фан министри К. Жозеф 1979 йилгача қатор фирмаларнинг директори бўлган эди. Унинг оиласи эса «Бовис» фирмаси қурилишида ярим миллион фунт миқдоридаги акцияга эгалик қиларди. Мудофаа министри М. Хезлтайн турли операциялар ваноширлик ишида бойлик орттирган одам. Энергетика министри П. Уокер 18 та кампанияда директорлик лавозимларини эгаллаган ва ҳоказо.

ЎЗГАРИШ БЎЛИШИ КЕРАК

15 январда Лотин Америкасининг энг йирик мамлакатларидан бири — Бразилияда президент сайловлари бўлиб ўтди. Маълумки, бу ерда йигирма йилдан буён ҳарбий диктатура ҳукмронлик қилиб келаётган эди. Ўша йиллар мобайнида Бразилия генералитети билан юқори табақадаги офицерлар келишиб туриб, давлат бошлиғини тайинлар эдилар. Эндиликда граждан президент сайланмоғи лозим.

Сайловлар бу сафар демократик тарзда — тўғридан-тўғри бўлмади, балки президентни сайловчилар коллегиясининг иродаси ҳал қилди. Президентликка икки номзод: ҳукмрон социал-демократик партия (СДП) вакили Паул Салим Малуфа билан оппозицион кучлар вакили Минас-Жерайс Танкреду ди Алмейда Невис кўрсатилди. Сайлов натижалари бугун-эрта эълон қилинади.

ДОЛЛАР ОВОЗ БЕРАДИ

Америкада сайланадиган лавозимлар, биринчи навбатда мамлакат президенти лавозими жуда тез қимматлашиб бормоқда. Агар 1956 йилги сайловолди кампаниясида 155 миллион доллар сарфланган бўлса, 1984 йилги сайловлар камида 1,8 миллиард долларга тушди. Айрим маълумотлар бўйича эса бу харажатлар 2 миллиард доллар атрофида баҳоланмоқда.

Р. Рейган номзодини реклама қилишга Оқ уйнинг улкан пропагандистик машинаси фаолиятини йўналтирди. Деярли барча оммавий ахборот воситалари шу иш билан шуғулланди. Ассошиэйтед Пресс агентлиги таъкидлаганидек, «йил давомида сайловчиларни нутқлар, брошюралар, телевизион ва радио рекламалари билан кўмиб ташлашди». Ҳозирги президентни қўллаб-қувватлаш учун корпорациялар ва ўнг доиралар маблағларни аямадилар.

Барибир АҚШ президенти бутун Америка халқи овоз берган раҳбар ҳисобланмайди. У сайловчиларнинг атиги 29 проценти иштирокидагина қайта сайланди. Овоз бериш ҳуқуқи бўлган ҳар 174 американлик эркак ва аёлдан 50 нафари овоз беришга бормади. Улар сиёсатдан шу қадар ҳафсалалари пир бўлган эди.

ЯНГИ РУБРИКА: қаҳрамонлар орамизда

МАТОНАТ

У ҳамон қўлтиқтаёқда юради. Қирқ йилдирки, уруш жароҳати у билан бирга. Ҳар куни бошига гулдор рўмолини ташлаган онаси ҳовлида кўринади, эшик олдига келиб ўғлининг уйдан чиқишини кутади. Ғулом ака эса онасининг бу одатига ўрганиб қолган. Уни ҳурмат қилиб, ўзининг барвақт турганлигини билдирмай, қўлтиқтаёқда ташқарига чиқиб дийдорига интизор турган онаизорига салом беради.

Она ўғлининг ҳаракатларини, унинг водопровод кранига бориб ювинишини жилмайиб кузатади. Ғулом ака азиз онасининг нуроний чеҳрасига қараб ўзини 1938 йилда биринчи бор Қизил Армия сафига, Улуғ Ватан уруши бошланганда эса иккинчи марта уйидан ҳарбий хизматга чақирилганлигини ёдга олади. Ўша йилларда ҳамма нарса худди ҳозиргидай, эшик олдига келиб, ўғлининг граждандлик бурчини бажариш учун Ватан хизматига жўнаб кетаётганлигини кузатиб турган эди. Ўшанда ҳам бошида гулдор рўмоли бор эди. Йиллар ўтади-ю, инсон хотираси сўнишни билмайди. Мана азиз фарзанди Ғуломнинг урушдан қўлтиқтаёқ билан келганига қирқ йил бўлиб қолибди. У урушдан ногирон бўлиб қайтган бўлсада, лекин ҳаётга, ишга бутунлай яроқсиз бўлиб қолмади. У мустаҳкам иродали, уруш оловларида чиниққан, довюрак ва матонатли эди. У урушдан Қаҳрамон бўлиб қайтди. Шунинг учун ҳам муштипар она ўғлидан ҳам фахрланади, ҳам қўлтиқтаёғининг ғижирлашини эшитганда юрак-юрагидан эзилади: «Болажонимнинг тани-жони зирқирайди. Урушнинг оти ўчсин» деб боласига ачиниб, унинг тебраниб юришини зимдан жимгина кузатади. Ғулом эса ўзини тетик тутиб, она олдидан бардам қадам ташлаб ўтади. Хаёлда эса оғир уруш йиллари жонланади.

Гоҳида жанггоҳда оғир ярадор бўлишига қарамай душманнинг катта кучини яксон этиб, қўшинларимизнинг олдинга силжишига имкон яратгани ва ўзини Совет Иттифоқи Қаҳрамонлигига тақдим этилганлиги ёдига келади. Командирлар қўл қўйиб, Москвага юборилган тавсияномада бундай жасорат сатрлари бор эди:

«42-гвардиячи ўқчи дивизиянинг 132-гвардиячи ўқчи полк пулемёт взводининг командири гвардиячи лейтенант Ғулом Каримов 1918 йилда туғилган. Ўзбек. ВКП(б) аъзоси. Улуғ Ватан урушида 1943 йилнинг 5 октябридан иштирок этиб келяпти. 1943 йилнинг 28 декабрида ва 1944 йилнинг 28 августида яраланган. Армияда 1938 йилдан 1940 йилгача хизмат қилган. 1942 йилнинг март ойида Оржоникидзе район ҳарбий комиссариати томонидан Қизил Армия сафига чақирилган. 1944 йил августида II-даражали Ватан уруши ва Қизил Байроқ орденлари билан мукофотланган. Уй адреси: Куйбишев қишлоқ Советининг «Маданият» колхози.

1944 йилнинг 19—22 август кунлари Соч қишлоғи районида душманнинг мустаҳкамланган районини ёриб ўтиш жангларида гвардиячи лейтенант Каримов ўзининг она-Ватанга чексиз садоқатли, баҳодир, фидоийлигини кўрсатди. Ўз олдига қўйилган жанговар вазифани бажариш учун қонини ва жонини аямаганлигини кўрсатди.

1944 йил 19 августда ўн минутлик артиллерия тайёргарлигидан сўнг Каримов душманнинг мустаҳкамланган мудофааси маррасини эгаллаш учун ўз взводи билан биринчи бўлиб ҳамлага ташланди. Ўз йўлида дуч келган ҳамма тўсиқларни эгаллаб ўтди. Душманнинг ўт очиш жойларини, сим тўсиқларини яксон этди. Каримов душман ДОТларининг туйнукларига ўз пулемётидан тўхтовсиз кучли ўт очиб, душман ҳаракатини тўхтатиб қўйди ва шу йўл билан у пиёдаларимизнинг олдинга силжишига имкон яратди. Жанг бўлиб турганда 2- ва 3-ўқчи роталарнинг командирлари сафдан чиқди. Каримов икки рота командирлигини ҳам ўз зиммасига олиб, уларни жангга кўтарди ва душман траншеялари ва ДОТига биринчи бўлиб ёриб кирди. У жангда ўзи шахсан етти гитлерчини йўқ қилди. У «Ура» ҳайқириғи билан жангчиларни янги марраларга олиб борди. Бу жангларда ўзининг довюраклигини, қўрқмаслигини, қаҳрамонлигини намоён қилди.

Ўша ерда бўлган жангларда унинг командирлиги остида бўлган жангчилар душманнинг 2 ДОТини, 9 ДЗОТини эгаллади ва 150 га яқин фашистларни йўқ қилди. Ўртоқ Каримов Боанен тепалигининг чап қиялигини эгаллаб, у ерда мудофаа қуришни топширди. Душман қарши атакага ўтди. Каримов эгаллаган жойни қаҳрамонона ҳимоя қилишни уюштирди. 3 кун мобайнида душманнинг 26 марта қилган қарши атакаси қайтарилди. Душман бизнинг жанговар сафимизга ўзининг артиллерия, миномётлари ва йирик пиёда кучлари билан ҳужум қилди. Бироқ гвардиячиларимизнинг матонати ғолиб келди. Душман ҳар сафар катта кучларини йўқотиб, орқага қайтишга мажбур бўлди. Бу жангларда Каримов ўзи шахсан пулемёт билан душман тўдасига ажал оташларини ёғдирди. Қаҳрамонлик, довюраклик ва Ватанга чексиз садоқат кўрсатганлиги учун ўртоқ Каримов «Совет Иттифоқи Қаҳрамони» унвонига лойиқ топилди».

Бу тавсияномага 42-гвардиячи ўқчи дивизия, 51-ўқчи корпус, 40-армия командирлари ва фронт ҳарбий кенгашининг аъзоси қўл қўйган, СССР Олий Совети Президиумининг 1945 йил 24 март Фармони билан гвардиячи лейтенант Ғулом Каримовга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди.

Ғулом ўша ўзига қаҳрамонлик келтирган тепаликдан кейин ҳам яна бир қанча шиддатли жангларда қатнашди. Фашистлар бу қўрқмас совет офицеридан ва унинг кичкина бўлинмаси, яъни взводи жангларидан жуда юрак олдириб қўйган эди. Бу азамат гвардиячилар қайси жойда пайдо бўлсалар, ўша ерда гитлерчиларнинг тўс-тўзони кўтариларди. Шунинг учун гитлерчилар Каримовни йўқ қилиш учун махсус снайперларни йўлларда, пана жойларда қолдириб, уни пойлашар эди. Бир қишлоқда қисқа ва шиддатли жанг бошланади. Каримов бу вақт ротага командир эди. У ўз ротаси билан душманнинг бир батальонга яқин жонли кучига қўққисдан атака қилиб, уларни ҳолдан тойдириб, кўп одамларини ер тишлатади. Қолган озгина кучи билан гитлерчилар орқага чекинади. Уларни таъқиб этиб бораётганда душман снайпери Каримовни нишонга олади. У икки оёғидан оғир яраланиб йиқилади. Рота жангчилари севимли командир учун душманнинг қолган кучини яксон этадилар, кўп қурол ва аслаҳалари ўлжа олинади.

● Суратда: Ғулом ака онаси Тожихон ая билан. А. Абалян фотоси.

Ғулом учун энди уруш тамом бўлган эди. У госпиталларда узоқ даволаниб, уйига қайтади. Лекин у инвалид бўлиб уйида ўтиришни ўзига асло эп кўрмасди. Ногиронликни енгди. У ўзи туғилган қишлоқ Советига оқсоқол бўлди. Колхозда партия ташкилотининг секретари бўлиб, катта жўшқин иш олиб борди. Олий партия мактабини тамомлади. Район партия ва хўжалик ташкилотларида раҳбар лавозимларида ишлаб келди. Ҳурмат Белгиси ордени билан мукофотланди. У ҳамма вақт олдинги сафда бўлишга ҳаракат қилди.

Катта оиланинг отахони, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Ғулом Каримов буюк Ғалабанинг 40 йиллиги яқинлашиб келаётган шу кунларда кўп таклифномалар олиб турибди, уни учрашувлар кутмоқда. У ёшлар орасида тез-тез бўлиб туради. У ёшлар билан учрашганда фронт хотираларини сўзлаб, оталар жасорати фарзандлар мероси бўлсин, она-Ватанни севинг, унга лойиқ фарзанд бўлинглар, дейди.

Н. ЭГАМНАЗАРОВ.

ШИФОХОНАНИНГ ОДДИЙ ИШ КУНЛАРИ

АБУ АЛИ ИБН СИНО НОМЛИ 1-ШАҲАР КЛИНИК КАСАЛХОНАСИ ҲАЁТИДАН ЛАВҲАЛАР

АБУ Али ибн Сино номли 1-шаҳар клиник касалхонаси 1984 йилда Бутуниттифоқ Халқ Хўжалиги ютуқлари Кўргазмасида қатнашди. Ишни ташкил этиш ва раҳбарлик қилиш бўйича оператив ва реабилитация бўлимларини ташкил қилганлиги ҳамда нафас қисиш хасталигини даволашда янги усулни жорий этганлиги учун касалхона бош врачи Қ. Т. Ризаев, бош врач ўринбосари М. А. Қулабдуллаева, токсикология бўлимининг мудири Г. А. Бондаренко, медицина ҳамшираси Х. Юнусова ВДНХнинг турли мукофотлари билан тақдирландилар.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти (ВОЗ) Европа регионал бюросининг директори доктор Ж. Е. Асвалл (Дания) бошчилигидаги делегация яқинда касалхонада бўлди. Совет Иттифоқида ривожланаётган мамлакатларнинг врачлари тажриба ўрганадиган иккита шифохонанинг бири сифатида Тошкентдаги 1-касалхона танланди. Делегация раҳбари доктор Асваллнинг таклифлар дафтарига ёзган таассуротларида касалхонанинг аҳолига медицина хизмати кўрсатишда эришаётган муваффақиятларига юксак баҳо берилган. Қуйида ана шу касалхонадаги даволаш ишлари ва унинг малакали шифокорлари ҳақида қатор лавҳаларни эълон қиляпмиз.

ГУЛДАСТА

ЎН етти ёшли беморни биринчи кардиология бўлимига оғир аҳволда олиб келишди. Диагноз — миокардид: юрак гўштининг қаттиқ шамоллаши. Жуда оғир ва хавфли хасталик.

Бемор — Равшан Ражабов шифокор Нодира Ҳошимовага биркитилди. Нисбатан ёш бўлишига қарамай, унинг қўлидан оғир дардга чалинган жуда кўп беморлар шифо топган ва топмоқда. Н. Ҳошимова касалхонанинг эътиборли шифокорлари қаторидан ўрин олган.

Ражабов шифохонада узлуксиз тўрт ой ётди. Бемор ўрнидан тургунича шифокор унинг ёнида парвона бўлди: ҳам билим-тажрибасини, ҳам меҳрини берди. Зеро, бу иккаласи — тажриба ва меҳр ўзаро пайваста этилмагунча муолажанинг самараси кам бўлади. Аллома айтганидек, агар врач суҳбатидан сўнг бемор ўзини енгил ҳис қилмаса, у врач эмас. Нодира Ҳошимова бу ақидага хизмат тақозоси туфайлигина амал қилмайди, бу ақида унинг кундалик ишининг мазмунига сингиб кетган.

Ниҳоят, мустақил ҳаёт бўсағасидаги йигитча соғайди. Хайрлашаётиб, халоскори — Нодира опасига миннатдорчилик билан тикилди. Шифокор эса соғайган бу йигитчанинг кўзларида нур порлаганини кўрди. Енгил тортди, ҳордиғи чиқиб кетди...

Орадан бир неча ой ўтди.

— Нодира опа?!

Палатадан йўлакка чиққан Н. Ҳошимова эшик олдида жилмайиб турган ўша йигитчани кўрди. Равшан унга пешвоз келиб, икки қўллаб бир қучоқ гулдастани узатди:

— Бу сизга, Нодира опа... Биласизми... мен ишга кирдим... Бугун биринчи маошимни олдим. Бу ерда ётганимда, биринчи марта рухсатингиз билан ўрнимдан турганимда, биринчи маошимдан Сизга гул совға этишни дилимга тугиб қўйгандим, ниятимга етдим...

Таклиф ва мулоҳазалар дафтарида инфарктдан халос бўлган олтмиш ёшли собиқ бемор А. Асомов ёзиб қолдирган қалб сўзлари шундай: «Нодира қиз ажойиб шифокор, унда ўзбек аёлига хос бўлган барча фазилатлар мужассам».

СЎЗЛАГАН ЮРАК

РЕСПУБЛИКА медицина ташкилотлари раҳбарларидан иборат делегация аъзолари касалхона ҳаёти билан танишаётиб, токсикология бўлимига киришди. Улкан аппарат — барокамерада олтмиш ёшлардаги аёл сеанс олаётган эди. Меҳмонлар барокамеранинг «ишлаш технологиясини» кузата бошлашди. Айримлари бу аппаратурани биринчи марта кўраётган эди. У шаҳарда ягона. Ҳозир иккинчиси қуриляпти — у ҳам бўлса мазкур касалхонада. Биринчи барокамеранинг ишлатилаётганига икки йил бўлди. Турли препаратлар ва газлардан заҳарланганда, юрак хасталигини, узлуксиз яра-чақани даволашда самараси беқиёс бўляпти. Унинг ёрдамида беморнинг вужудига тўқималар орқали кислород ва айрим дорилар юборилади.

Сеанс тугади. Бемор барокамерадан чиқди. Меҳмонлар унга кетма-кет савол бера бошлашди.

— Бадиий буюмлар фабрикасида узоқ йил ишлаб пенсияга чиққанман, — деди Ҳалима Исаева ўзини таништириб. — Кейинги беш йилда юрак хасталиги мени кўп қийнарди. Кунига 10—15 дона нитроглицерин «ейдиган» бўлиб қолгандим. Мана шу камерада даволана бошлаганимдан буён дардим йўқолди, дори ҳам ичмай қўйдим. Ўзимни жуда яхши ҳис қиляпман.

Бу сўзлар кекса аёлнинг қалб тубидан, соғайган юрагининг пардаларидан сизиб чиқаётганига ҳеч кимда шубҳа йўқ эди...

Худди шундай юрак сўзларини делегация аъзолари хирургия бўлими палаталарида ҳам эшитишди. Лазер скальпели билан қилинган операциядан чиққан беморлар бу замонавий медицина аппаратураси тўғрисида бироз ҳайратланиб, унинг ёрдамида мураккаб операцияларни бажараётган жарроҳлар ҳақида эса тўлқинланиб гапиришди. Улар Мурод Қодиров, Усмон Камолов, Артур Николаевич Ким, Юрий Анатольевич Рабинович, Ирик Амиров каби хирургларнинг номини меҳр билан тилга олдилар.

Лазер скальпели ёрдамида операция тез бажарилади, қон оқиши ўша заҳоти тўхтайди, яра ўрнида ҳеч қандай микроб қолмайди. Бир группа мутахассислар бу усулда операция қилиш учун Новосибирскда махсус курсда малака ошириб келишди.

ИНСОН ДУНЁГА КЕЛДИ

1984 йилнинг декабрь тунларидан бирида «Тез ёрдам» 24 ёшли ҳомиладор аёлни оғир аҳволда олиб келди. Н. Муҳамедова учинчи фарзандини кўриш арафасида эди. У ҳомиладорлиги мобайнида ҳафсаласизлик туфайли мутахассис врачга мурожаат қилмаган, қони камайиб кетибди. Бунинг устига касалхонанинг туғруқхона бўлимига келишидан олдин уйда кўп қон йўқотган.

Қон керак! Йўлакда турган қариндошларининг қони тўғри келмади. Бўлимларга кириб эълон қилинди: «Қон керак! Кимнинг қони биринчи группа?».

Бир неча дақиқа ўтди. Палатанинг эшиги олдида беш-олти киши тўпланди: «Менинг қоним биринчи группа, мендан олинглар».

Уларнинг ҳаммаси оқ халатда эди. Врач ва ҳамширалар тезда қон олиб—қуйишга киришишди. Беморга биринчи бўлиб туғруқхонанинг энагаси Умри Кўчкорова ўз қонини берди. Сўнг эндокринология бўлимининг катта ҳамшираси Арофат Тўрахонова, хирургия бўлимининг катта ҳамшираси Эътибор Абдуллаева, хирург Тамара Николаевна Куликова...

Ҳа, беморга кўп қон керак эди ва унга қисқа фурсатда керагидан ортиқча қон топилди. Бутунлай бегона одамга мурувват кўрсатган, инсонийлик бурчини чуқур ҳис қилган ва уни юксак даражада адо этган оқ халатли одамларнинг меҳр-муҳаббати, покиза виждони туфайли бир инсон ўлим чангалидан тортиб олинди.

— Бунақа воқеа бизда тез-тез бўлиб туради, — дейди Тамара Николаевна ҳоргин жилмайиб. — Ҳар бир ходимимиз истаган пайтда беморга ҳар қандай ёрдам кўрсатишга тайёр. Одатда қон берган одам эртаси бир кун дам олиш ҳуқуқига эга. Лекин на ҳамшира, на врач бу «ҳуқуқ»ни пеш қилганини эслолмайман. Бир стакан қанд чойни ичади-ю, ишини қилиб кетаверади.

Тамара Николаевна ҳам ҳорғин вужуд ва енгил кайфият билан ишини давом эттиришга кетди...

Орадан кўп ўтмай бояги палатада бирдан чақалоқнинг «инга-ингаси» янгради.

— Муҳамедова қутулиб олди, — деди палатадан чиққан бош врач ўринбосари Муҳаббат Қулабдуллаева, — боланинг ҳам, онанинг ҳам соғлиғи яхши.

Янги инсон дунёга келди!

У ҳали ҳеч нимани билмайди. Уни деб онаси ажал ёқасидан қайтганини ҳам, оқ халатли нотаниш одамлар онасига қон берганини ҳам, бу қон ўзининг соғлом туғилиши учун жуда зарур бўлганини ҳам. Ва... ўша бегона одамлар билан беихтиёр қондош-жондош бўлиб кетганини ҳам. Балки, катта бўлгач булар ҳақида онаси сўзлаб берар.

ДИАГНОЗ

МАРТА Ким реанимация бўлимига келтирилганида беҳуш эди. Энди 28 ёшга кирган, беш ойлик эмизикли чақалоғи бўлган оққўрғонлик бу аёл район касалхонасида бир ҳафта ётди, бери қарай демади. Иситмаси қирққа чиқиб аҳволи жуда оғирлашиб қолди. Уни Тошкентга юқумли касалликлар шифохонасига жўнатишди. Йўқ, юқумли касаллик билан оғримаган экан, у ердан 1-касалхонага олиб келинди.

Бирпасда хирурглар, терапевтлар, реаниматологлар йиғилишди. Икки соат ичида диагноз қўйилди: сепсис. Қон бузилган. Фақат шугина эмас, кўричак ҳам безовта қиляпти. Икки жиддий хасталикнинг бунақа «қўшалоқ» келиши камдан кам бўлади. Реанимация бўлимининг мудири Баҳтиёр Абдураҳимов, врачлардан Баҳтиёр Маҳкамов, Маҳамаджон Маҳмудов, ҳамширалар Муҳаббат Мирзааҳмедова, Ала Доман, Севара Яҳёева, Мамлакат Алиматова, Райҳона Курамшиналарнинг биргалашиб кўрган тезкор муолажалари билан беморнинг иситмаси туширилди. Сўнг шу бўлимнинг ўзида хирург кўричакни операция қилди.

Реанимация бўлимида деярли ҳар кунги иш шундай кечади. Чунки бу ерга аҳволи ниҳоятда оғир беморлар келтирилади. Беморнинг ва остонада қолган қариндошларининг кўзларида шундай илинж бўлади: «Тузалиб кетармикан-ман?», «Тузалиб кетармикин?».

— Мана шу илинж бизнинг зиммамизга жуда катта масъулият юклайди, — дейди бўлим мудири Б. Абдураҳимов. — Ҳам шифокорлик вазифаси, ҳам инсоний бурч ана шу масъулиятни бир дақиқа бўлсин, унутмасликка ундайди.

ҚАҲРАМОН ОНАЛАР ПАЛАТАСИ

КАСАЛХОНАНИНГ туғруқхона бўлимида алоҳида бир палата бор. Унинг номи — бўлажак Қаҳрамон Оналар палатаси. Бир кишига юмшоқ кровать, душ, телевизор, телефон. Ўнинчи ва ундан сўнгги фарзандига ҳомиладор бўлган аёллар шу палатага ётқизилади. Агар Октябрь районн туғилиш бўйича шаҳарда биринчи ўринда туришини эътиборга олсак, шу район территориясидаги касалхонада шундай палатанинг бўлиши табиий ҳолдек туюлади.

Бироқ... Америка Қўшма Штатларидан, Швейцариядан ва бошқа Европа мамлакатларидан келган делегация аъзолари бу гапга қандайдир ишончсизлик билан қарашди: «Наҳотки ўнта туғадиганлар доимий бўлса?».

Бу саволдан сўнг бош врач Қ. Ризаев делегацияни тўғри ўша палатага олиб кирди. Палата ҳар доимгидек банд эди. Ҳозир палатанинг соҳибаси Мўътабар Қорабоева экан.

— Бу нечанчи фарзандингиз? — кира солиб шошиб савол берди меҳмонлардан бири аёлнинг бағридаги чақалоққа ишора қилиб.

— Ўн биринчи.

Таржимон қиз жавобни инглиз тилига ағдаргач, муҳожир меҳмоннинг ҳайратдан кўзлари йириклашди:

— Ростданми?

— Ҳа, ростдан. Бизда кўп болаликлар ҳеч кимни ажаблантирмайди. Ҳайрон бўлманг, уларни парваришлаш, тарбиялашга давлат ёрдам беради, етарлича нафақа тўлайди.

Меҳмонлардан бошқа бири савол берди:

— Яна туғасизми, ё бўлдими?

— Мана бунақа шароит яратиб берилгач, — дея Мўътабар опа муҳташам палатага ишора қилди, — туққинг келаверар экан, яна тўртта туғиб, ўн бешга етказмоқчиман!

Меҳмонлар чапак чалиб юборишди-ю, кўзларидаги ифодадан барибир негадир, нимагадир ишонолмаётганлари, тасаввур қилолмаётганлари сезилиб турарди. Ҳа, улар совет турмуш тарзини ўз кўзлари билан кўриб туриб ҳам «ишонмаслик»ка уриниб кўришади...

ШИФОХОНА дарвозасидан чиқар эканман, янги ташкил этилган пульмонология бўлимидаги таклиф ва мулоҳазалар дафтарига битилган сатрлар қулоғим остида қайта жаранглагандек бўлди. Етмиш ёшли Ҳикмат бобо Умаров бу ерда яхши шифо топганини ёзиб, охирида шундай дебди: «Яқин ўтган эллик йил олдин бу даҳада Комил тайиб деган билан битта кинначи кампирдан бошқа «дўхтир» йўқ эди. Бирйўла 1300 бемор даволанадиган бунақа бинони қуриб қўйганнинг отасига минг раҳмат. Одамнинг қадр-қимматини ўрнига қўяётган партия ва ҳукуматимиз барака топсин, дунё тургунча турсин».

Содда ва лўнда баҳо. Чин юракдан берилган самимий баҳо!..

Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ.

ЯНГИЛИКЛАР

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ВА ЎзТАГ МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ДЎСТЛИК МАСОФА БИЛМАЙДИ

Олмалиқ кон-металлургия комбинати билан Монголиянинг Эрдэнэт кон саралаш заводи ишчилари бир неча йилдан бери олиб бораётган меҳнат беллашуви икки биродарлашган шаҳар меҳнаткашлари ўртасидаги дўстликни янада мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

Комбинат корхоналарида ҳар йили монголиялик йигит ва қизлар касб-маҳоратларини оширмоқдалар. Шу кунгача 200 нафардан ортиқ монгол металлурги бу ерда тажриба орттирди.

Яқинда Монголия Халқ Республикасининг Тошкентдаги бош консули П. Дэчин Олмалиқда бўлиб, металлургларнинг қўлга киритган ютуқлари, келгуси режалари билан танишди. «Химик» маданият саройида илғорларга, МХР учун малакали мутахассислар тайёрлашга катта ҳисса қўшган мураббийларга эсдалик совғалари ва Монголия Халқ Республикасининг 60 йиллиги муносабати билан таъсис этилган медаллар топширилди.

ПИЛЛАНИНГ ЯНГИ НАВЛАРИ

Ўрта Осиё ипакчилик илмий-тадқиқот институтида янги сермаҳсул пилла навлари тайёрлаш бўйича самарали тадқиқотлар ўтказилмоқда. Яқинда уларнинг дастлабки туркуми колхоз ва совхозларда синаб кўриш учун тайёрланди. Булар — «Баҳор-1» ва «Баҳор-2» ипак қуртларининг дурагайларидир. Пилла қуртларининг бу хили йирик ва узун толалидир.

Янги дурагайларнинг яна бир муҳим хусусияти толаларининг пишиқлигида. Бу эса ҳозир корхоналарда ўрнатилаётган янги автомат қурилмаларда уларга ишлов беришни қулайлаштиради. Янги пилла навлари боқиш даврида ҳам касалликка камроқ чалинади.

А. НОСИРОВА.

ВИЛТГА ҚАРШИ БИОЛОГИК ҚАЛҚОН

Триходрема замбуруғи ғўзани вилт касаллигидан яхши асрайди. Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институтининг олимлари ўтказган тадқиқотларнинг якуни шундай бўлиб чиқди.

Вилт касаллигига қарши бошқа тадбирлар билан комплекс ҳолда биологик кураш методи ғўзанинг касалланишини бир ярим-икки баравар камайтиришга имкон беради. Нишон районидаги Карл Маркс номли совхоз далаларида ўтказилган тажрибалар бундай усул пахта ҳосилдорлигини гектар бошига 3—3,5 центнер оширишини кўрсатди. Бу ерда касаллик қўзғатувчи микробни қирадиган махсус триходермин препарати ишлатилган эди.

(ЎзТАГ).

Редактор Н. НАСИМОВ.

СПОРТ

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

ШАХМАТ

Шахмат тожи учун Анатолий Карпов ва Гарри Каспаров ўртасида давом этаётган учрашувнинг 41-партияси 71-юришда дуранг натижа билан тугади. Ҳисоб — жаҳон чемпиони Анатолий Карпов фойдасига 5:1 лигича турибди.

ВЕЛОСПОРТ

Ватанимиз пойтахтидаги Крилатский Олимпия трекида мамлакатимизнинг 18 нафар энг кучли спортчиси СССР биринчилиги мусобақаларини давом эттирмоқда. 1000 метр масофага бўлган баҳс Алексей Сорокин, Константин Храбцов ва республикамизнинг энг кучли спортчиларидан қатор халқаро мусобақаларнинг совриндори Александр Панфиловлар ўртасида бўлди. Уч давра якунига кўра Алексей Сорокин биринчи ўринни эгаллади. Иккинчи ўрин Константин Храбцовга насиб этди. Ҳамюртимиз Александр Панфилов учинчи ўринда қолди.

БОКС

Чирчиқ шаҳрида ёшлар ўртасида Бутуниттифоқ спорт ўйинларига тайёргарлик бўйича турнир ўтказилди. Унда ўзбекистонлик ёш «чарм қўлқоп» усталари команда ҳисобида фахрли биринчи ўринни олишга муяссар бўлишди. Белоруссия командаси иккинчи бўлди. Озарбайжон ва Арманистон коллективлари учинчи ва тўртинчи ўринларни бўлишиб олишди.

Шахсий ҳисобда республикамиз терма командасининг 9 аъзоси ўз вазн тоифаларида ғолиб бўлди.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

«УЗБЕККОНЦЕРТ»

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
19, 20 ЯНВАРЬ СОАТ 20.00 да

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ АРТИСТИ

Қамолиддин РАҲИМОВ

ИШТИРОКИДА

КАТТА КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист
Турдиали САЪДУЛЛАЕВ
Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати
Рустам ҲАМРОҚУЛОВ

«ҚУЙЛАНГ, ЁШ ХОНАНДАЛАР» телевизион конкурсининг лауреатлари: Фотима КАРИМОВА, Салима ҚОРИЕВА, Муҳаммаджон НУРИДДИНОВ.

Наманган область Навоий номидаги музикали драма театрининг солистлари.

Билетлар Я. М. Свердлов номли концерт зали кассасида соат 14.00 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

19 ЯНВАРДАН БОШЛАБ

ЯНГИ ПРОГРАММА

«ШАРҚ ЮЛДУЗЛАРИ» КОЛЛЕКТИВИНИНГ

ГАСТРОЛЛАРИ

2 БЎЛИМДАН ИБОРАТ РАНГ-БАРАНГ ПРОГРАММА

Томошалар соат 19.30 да; шанба кунлари 16.00 ва 19.00 да; якшанба кунлари соат 13.00, 16.00 ва 19.00 да бошланади.

КОЛЛЕКТИВ ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

Касса соат 10.00 дан 20.00 гача ишлайди.

Справкалар учун телефонлар: 44-35-84, 44-35-91.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ / "Ташкентская правда" /

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ОБКОМА КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА И ОБЛАСТНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700047, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

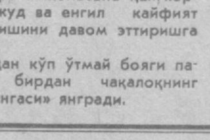

Редактор қабулхонаси—325351; редактор ўринбосарлари—335885; 325747, 337916, 325748; масъул секретарь—334808, 325353; секретариат—325750. БЎЛИМЛАР: партия турмуши—325778; саноат, капитал қурилиш ва транспорт—325749; қишлоқ хўжалиги—325647; пропаганда—325556; совет қурилиши—325645; фан, маданият ва олий ўқув юртлари—325553; адабиёт ва санъат—325767; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик—325733; хатлар ва оммавий ишлар—334048, 325354; фельетонлар—325556; фотомухбир—325894.

Р. 11029. А. 1623. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12